

การศึกษาอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ
ต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปิยะมาศ ดาราพาณิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
มีนาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

001.433

ป622ก

ร.3

การศึกษาอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ
ต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ปิยะมาศ ดาราพาณิชย์

๒

15 พ.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

มีนาคม 2545

๒ ๒๕๔๕

ปิยะมาศ ดาราพาณิชย์. (2545). การศึกษาอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี.

ปริญญาณิพนธ์ กต.ม (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์วัฒนะ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่จำแนกตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติราชการในปี 2544 โดยสุ่มตัวอย่างมา 447 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นที่มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น และมีครูแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม และกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้รับแบบสอบถามโดยวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง, วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองกับวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์กับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา สูงกว่าปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามที่ต่างกัน และระหว่างขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามกับขนาดของโรงเรียน มีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยที่วิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็กมีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF RATCHABURI PRIMARY SCHOOL TEACHERS' RESPONSE RATE AND
SINCERITY IN ANSWERING THE QUESTIONNAIRES ON ATTITUDE
TOWARDS TEACHING PROFESSION

AN ABSTRACT
BY
PIYAMAS DARAPANICH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
March 2002

Piyamas darapanich. (2002). *A study of Ratchaburi primary school teachers' response and sincerity in answering the questionnaires on attitude towards teaching profession.*

Master thesis.M.Ed (Education Research and Statistical).Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Aungkana Saiyos, Assoc Prof. Chusri Wongratana.

The purpose of the research was to study of Ratchaburi primary school teachers' response rate and sincerity in answering questionnaires on attitude towards teaching occupation classified by methods of the questionnaires deliveries and sizes of the schools. The subjects were 447 teachers who worked in academic year 2001 and selected using by stratify random samplings. These samples received the questionnaires by self-delivery of suggested letters along with questionnaires, postal delivery of suggested letters along with questionnaires, and postal pre-delivery of suggested letters followed by questionnaires respectively.

The finding were as follows :-

1. The response rate of answering questionnaires concerning attitude towards teaching occupation were more than fifty percents of all samples significantly different at .01 level.

2. The response rate of self-delivery of suggested letters along with questionnaires, postal delivery of suggested letters along with questionnaires, and postal pre-delivery of suggested letters followed by questionnaires, respectively were significantly different at .05 level. Regarding the method of postal delivery of suggested letters along with questionnaires and post pre-delivery of suggested letters followed by questionnaires were significantly different at .05 level. The other had no different significant.

3. The sincerity of answering the questionnaires concerning attitude towards teaching occupation was above average significantly different at .01 level.

4. The sincerity of answering the questionnaires concerning attitude towards teaching occupation by the methods of the questionnaires deliveries and the size of schools had no different significant.

5. The interaction between the methods of the questionnaires and deliveries and the size of schools affected to the sincerity of answering the questionnaires significantly different at .01 level. Being used the method postal pre-delivery of suggested letters followed by questionnaires for the large compared to small schools and middle compared to small schools had the sincerity of answering the questionnaires significantly different at .05 level.

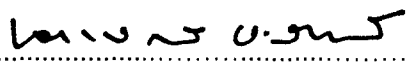
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จึงขอขอบพระคุณยิ่ง

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

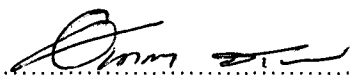
การศึกษาอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู
ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

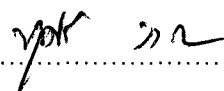
ของ
นางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์

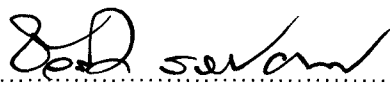
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่... 8 ...เดือน... สิงหาคม ...พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชุตรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ชวลิต รวยอาจิณ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ละเอียต รัชษ์เผ่า)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ อังคณา สายยศ และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เผ่า อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอดจนสำเร็จ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับการตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ อาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เผ่า และ ดร.สุพร เข้มเฮง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ และในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยขอขอบคุณมาด้วย

ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) จึงขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์การสนับสนุนทุนทำปริญญานิพนธ์

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ให้ความรัก อบรมสั่งสอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ครูอาจารย์ ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ รวมทั้ง พี่ๆภาคีวิชาการวัดผล และวิจัยทางการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้แก่ข้าพเจ้า

ปิยะมาศ ดาราพาณิชย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	3
	ความสำคัญของการศึกษา.....	3
	ขอบเขตของการศึกษา.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความจริง.....	8
	แนวความคิดที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการสื่อสาร.....	12
	วิธีตรวจสอบความจริงใจ.....	15
	อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม.....	20
	แบบสอบถาม.....	24
	การวัดเจตคติ.....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม	43
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	48
	การกำหนดประชากรและและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	50
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4(ต่อ) ผลการวิเคราะห์.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
 บรรณานุกรม.....	 79
 ภาคผนวก.....	 86
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	49
2 คำสถิติพื้นฐานของอัตราการตอบกลับแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู จำแนกตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียน	63
3 คำสถิติพื้นฐานของความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู จำแนกตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียน	63
4 อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 50 เปอร์เซนต์ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด.....	64
5 ผลการเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวิธีการนำส่งแบบสอบถามและ ขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน	65
6 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัด เจตคติต่ออาชีพครู ที่มีวิธีการนำส่งแบบสอบถาม 3 วิธี.....	66
7 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัด เจตคติต่ออาชีพครู ที่มีขนาดโรงเรียน 3 ขนาด.....	66
8 ลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อ อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู	67
9 ความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียน ประถมศึกษา	68
10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามที่มีวิธีการ นำส่งแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียนต่างกัน	68
11 ลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อ ความตั้งใจในการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู.....	69
12 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามที่ มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการนำส่งจดหมาย นำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์	70
13 แสดงความสอดคล้อง(IOC)ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของ ครูโรงเรียนประถมศึกษา.....	89
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของ ครูโรงเรียนประถมศึกษาจากการทดสอบครั้งที่ 1.....	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความสัมพันธ์ ของ ข้อความคู่ขนาน.....	94
----	---	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	50
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มักใช้เครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมินค่า แบบตรวจรายการแบบเทคนิคสังคมมิติ เป็นต้น (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 21-29) เครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านี้ นักวิจัยนิยมใช้แบบสอบถามมากที่สุด (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2538 : 160) เนื่องจากแบบสอบถาม สามารถนำไปใช้ได้กว้างขวางกว่าเทคนิคอื่น ผู้วิจัยสามารถถามคำถามได้อย่างครอบคลุม ประหยัดแรงงาน ค่าใช้จ่าย สามารถใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากและกระจาย อีกทั้งข้อมูลที่ได้อยู่ในลักษณะเดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ (อุทุมพร จามรมาน. 2530 : 2-3)

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นิยมปฏิบัติกันอยู่ 2 วิธี คือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งด้วยตนเอง และผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 161-163) การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์นี้เอง ทำให้เกิดข้อจำกัดที่พบกันโดยทั่วไป คือ กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนในอัตราค่อนข้างต่ำ ผู้ตอบไม่ตั้งใจตอบด้วยความจริงใจ เป็นผลให้ได้ข้อมูลที่ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีและมีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับอัตราการตอบกลับที่ต่ำ ได้มีผู้ทำวิจัยทั้งต่างประเทศ และในประเทศไทยที่เป็นการแสวงหาเทคนิควิธีการที่จะเพิ่มอัตราการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ให้สูงขึ้น จนทำให้เราได้ข้อความรู้และรู้เทคนิคพอสมควรแล้วขณะนี้ว่า ถ้าจะเก็บข้อมูลจากครูอาจารย์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำอย่างไรถึงจะได้อัตราการตอบกลับในระดับสูง จะให้ความสำคัญแก่ตัวแปรใดบ้าง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2537 : 16) เทคนิควิธีการเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ที่มีผู้ทำการศึกษามาแล้วนั้นพบว่าเทคนิควิธีการที่สามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับให้สูงขึ้นอย่างได้ผล วิธีการหนึ่งคือการติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบก่อนส่งแบบสอบถามไปให้ สามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับได้เพิ่มขึ้น (สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์. 2531 : บทคัดย่อ ; จิรดา วุฒพยากร. 2536 : บทคัดย่อ ; สุภาภรณ์ โกเฮงกุล. 2531 : บทคัดย่อ ; Fox,et al. 1988 : 467 - 491) ซึ่งสมาคมการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (NEA : National Education Association) พบว่าข้อมูลของแบบสอบถามที่จะถือได้ว่าเป็นตัวแทนของประชากรได้ นักวิจัยต้องได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามากกว่าร้อยละ 90 (Engelhart. 1972 : 95) และอัตราการตอบกลับแบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์ที่ต่ำสุด ซึ่งทำให้ตัวประมาณค่าไม่มีความลำเอียง คือ อัตราการตอบกลับตั้งแต่ร้อยละ 95 (สุณี พนิตประชา.2535:13) ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาได้ให้ ข้อมูลเชิงประจักษ์

เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับ โดยสรุปแล้ว คือ ตัวแปรเกี่ยวกับการสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ตอบแบบสอบถามตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวแปรเกี่ยวกับรูปลักษณ์ (Appearance) ของแบบสอบถาม และตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการส่งและการจัดเก็บแบบสอบถาม อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญห้อัตราการตอบกลับต่ำ สามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับได้ แต่ด้านคุณภาพของคำตอบยังเป็นปัญหาร่วมกัน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2537 : 16) คุณภาพของคำตอบสำคัญมาก เพราะผลการวิจัย จะเชื่อถือได้หรือไม่นั้น ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับมาว่าเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพหรือไม่ ถึงแม้ว่า ผู้วิจัยจะได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามาก ถ้าผู้ตอบโดยไม่ตั้งใจ ไม่ระมัดระวัง หรือไม่ได้อ่านคำถาม ข้อมูลที่ได้รับมาคงบิดเบือนไป ไม่ได้ให้ประโยชน์กับการวิจัยแต่ประการใด ดังนั้น ตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของคำตอบ คือ ความจริงใจในการตอบ (Sincerity of Responses) ประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับตัวแปรนี้คือข้อมูลที่ได้รับมานั้น จะมั่นใจได้อย่างไรว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ ความจริงใจวัดได้อย่างไร ซึ่งเป็นปัญหาในเชิงการวิจัยที่พบอยู่ในขณะนี้บ้าง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2537 : 16) มีผู้รู้บางท่านกล่าวถึงการตรวจสอบคุณภาพของคำตอบแบบสอบถาม หรือแบบสำรวจต่าง ๆ โดยทั่วไป นิยมใช้ข้อความจำนวนหนึ่งแทรกปะปนไว้ระหว่างชุดของข้อความทั้งหมดของแบบสอบถามนั้น ๆ ชุดข้อความเหล่านี้ถือว่าเป็นสเกลการตรวจสอบความจริงใจของผู้ตอบ อาจเป็นสเกลที่วัดการแกล้งตอบ (Faking) ความพึงปรารถนาของสังคม (Social Desirability) เซตคำตอบ (Response Set) ความคงที่ของผู้ตอบ (Self Consistency) ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้สร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจนั้น ๆ (Popham .1981) ซึ่งในการศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามในปัจจุบัน นิยมใช้ ดัชนีความคงเส้นคงวา (Consistency index) เป็นตัววัดความจริงใจ เป็นดัชนีที่ชี้ถึงความเอาใจใส่ในการตอบของผู้ตอบ แต่ยังไม่แน่ใจจะรับประกันได้เต็มที่ จนเกิดเป็นข้อคำถามหรือ ข้อสงสัย เช่น ทำไมเราจึงไม่ใช้คำว่า ความคงเส้นคงวาในการตอบแทน "ความจริงใจในการตอบ" ความคงเส้นคงวาในการตอบ วัดความจริงใจได้หรือไม่ มีงานวิจัยที่ใช้ความคงเส้น คงวาวัดความจริงใจ ได้เสนอแนะให้หาวิธีการอื่นเพื่อวัดความจริงใจหรือให้ตรวจสอบความ เชื่อมั่นของผลการวัดความจริงใจระหว่าง วิธีใช้ข้อความที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน (Consistency) กับวิธีอื่นๆ เช่น มาตราวัดความเท็จ (Lie Scale) ใน MMPI การวัดความพึงปรารถนาของสังคม (Social Desirability) (เกื้อ กระแส โสม. 2538 : บทคัดย่อ ; สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ์. 2531 : บทคัดย่อ ; อนันต์ บัวบาน. 2525 : บทคัดย่อ) วิธีข้อความคู่ขนาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2537 : บทคัดย่อ) และ วิธีแบบราล์ช โมเดล (วิภา บำเรอจิตร. 2542 : บทคัดย่อ) เป็นต้น

การตรวจสอบความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความคงเส้นคงวา ซึ่งแต่ละวิธีที่กล่าวมาข้างต้นต่างก็ให้คะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่สัมพันธ์กัน และตัวแปรที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับ ก็มีอยู่หลายตัวเช่นกัน อาทิ สีของหมึกพิมพ์ การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า การระบุวันส่งกลับ ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบ การติดตามทางไปรษณีย์ สัดส่วนข้อความทางบวก – ลบ เทคนิคการเตือน การส่งจดหมายนำ เพศของผู้ตอบ เป็นต้น แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยใดที่ศึกษาถึงวิธีการวัดความจริงใจด้วยวิธีข้อความคู่ขนานซึ่งแทรกไว้ในแบบสอบถามที่มีวิธีการนำเสนอแบบสอบถามแตกต่างกันคือ ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตัวผู้วิจัยเอง ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และ ส่งจดหมายนำก่อนส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จะมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามและผู้ตอบ จะมีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีซึ่งแยกศึกษาตามขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สามารถเพิ่มศักยภาพและความเชื่อถือได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม อันจะทำให้ผลการศึกษาค้นคว้าได้ผลที่เที่ยงตรง แม่นยำ และเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ของเทคนิคการวิจัยทางการศึกษาในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม ที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม ที่ต่างกัน
5. เพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำเสนอแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู
6. เพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำเสนอแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูในระดับประถมศึกษา โดยมีวิธีการนำเสนอแบบสอบถามที่ต่างกัน คือการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตัวผู้วิจัยเอง และส่งจดหมายนำก่อนส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ทำการศึกษาแยกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการหาเทคนิควิธีการเพิ่มอัตราการตอบกลับ และคุณภาพของคำตอบในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์อันเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ ด้านวิธีวิทยาการวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544 มี 356 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ 4,188 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีครูเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่างมา 24 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ทั้งสิ้น 447 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

1.1 วิธีการส่งแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 วิธี ดังนี้

- 1.1.1 ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง
- 1.1.2 ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์
- 1.1.3 ส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

- 1.2.1 ขนาดใหญ่
- 1.2.2 ขนาดกลาง
- 1.2.3 ขนาดเล็ก

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ

2.1 อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

2.2 คะแนนความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกศรัทธาที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

2. อาชีพครู หมายถึง อาชีพที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนให้แก่บุคคลต่างๆ ให้เป็นผู้มีความรู้ดีมีคุณธรรม มีความคิดอ่านที่จะอยู่ได้ในสังคมต่อไป

3. เจตคติต่ออาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกศรัทธาที่มีต่ออาชีพครู ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษาอาชีพครูทางด้านต่อไปนี้

3.1 ลักษณะอาชีพครู หมายถึง ลักษณะของประโยชน์ ความสำคัญของอาชีพครูที่มีต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ

3.2 ลักษณะของผู้ที่ประกอบอาชีพครู หมายถึง คุณลักษณะของผู้ที่จะมาเป็นครูทางด้านสภาพร่างกาย อารมณ์ และจิตใจตลอดจนอุปนิสัยใจคอที่มีต่อบุคคลและสังคมทั่วไป

4. แบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู หมายถึง ลักษณะเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกหรือศรัทธาที่มีต่ออาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่ออาชีพครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม หมายถึง ร้อยละของการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบกลับมาหารด้วยจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบทั้งหมด คูณด้วย 100

6. ความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม หมายถึง ความเอาใจใส่ในการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบ การไม่โกหกในการตอบ หรือสภาวะที่ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยการพิจารณา ไตร่ตรอง รอบคอบ ตอบด้วยความบริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ จึงเป็นการตอบแบบสอบถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน ในการวิจัยครั้งนี้วัดจาก "ความคงที่ในการตอบข้อความคู่ขนาน" ซึ่งมีอยู่ในแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

6.1 ข้อความคู่ขนาน หมายถึง ข้อความที่มีเนื้อหาในเรื่องเดียวกัน โดยข้อความแต่ละคู่จะมีลักษณะข้อความที่เหมือนกัน สื่อความหมายในเรื่องเดียวกัน และมีค่าสหสัมพันธ์กันอย่างน้อย 0.75 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แทรกข้อความคู่ขนานไว้ในแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูจำนวน 10 คู่ ไว้ในฉบับเดียวกัน

6.2 ความคงที่ในการตอบข้อความคู่ขนาน หมายถึง ลักษณะการตอบกลับในแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ที่พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการเลือกมาตราในการตอบระหว่างข้อความคู่ขนาน ถ้าในข้อความคู่ขนานที่เหมือนกันแล้วเลือกมาตราในการตอบค่าเดียวกัน แสดงว่ามีความคงที่ในการตอบหรือมีความจริงใจในการตอบ แต่ถ้าในข้อความคู่ขนานที่เหมือนกันแล้วเลือกมาตราในการตอบต่างค่ากัน แสดงว่าขาดความคงที่ในการตอบหรือไม่มีความจริงใจในการตอบ

7. จดหมายนำ หมายถึง การแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยใช้จดหมาย ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้จดหมายนำในรูปแบบเดียวกัน แต่มีวิธีการส่งต่างกัน

8. วิธีการนำส่งแบบสอบถาม หมายถึง การติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วิธีดังนี้

8.1 วิธีส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง หมายถึง การติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู พร้อมด้วยจดหมายนำส่งแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

8.2 วิธีส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หมายถึง การติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู พร้อมด้วยจดหมายนำส่งแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ตอบส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

8.3 วิธีส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หมายถึง การติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งจดหมายนำล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ก่อนส่งแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ตอบส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

9. ขนาดโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ขนาด ดังนี้

9.1 ขนาดใหญ่ หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

9.2 ขนาดกลาง หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 121 คน และไม่มากกว่า 600 คน

9.3 ขนาดเล็ก หมายถึง จำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 20 คน และไม่มากกว่า 120 คน

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไปทางการวัดผลการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านวัดผลการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีค่ามากกว่า 50 เปอร์เซนต์ของอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม
2. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีค่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม
3. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
4. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
5. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
6. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
7. วิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
8. วิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความจริงใจ
2. แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการสื่อสาร
3. วิธีตรวจสอบความจริงใจ
4. อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม
5. แบบสอบถาม
6. การวัดเจตคติ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความจริงใจ

ความจริงใจ หมายถึง ความบริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 216) ถ้ากล่าวถึงความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม หมายถึง ความเอาใจใส่ในการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบ การไม่โกหกในการตอบ หรือเป็นสภาวะที่ผู้ตอบ ตอบแบบสอบถามด้วยการพิจารณา ไตร่ตรอง อย่างรอบคอบ ตอบด้วยความบริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ จึงเป็นการตอบแบบสอบถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน (Popham. 1981 : 235 ; สมหวัง พิธิยานวณิชย์. 2537 : 16) เกี่ยวกับเรื่องความจริงใจ ยังไม่มีทฤษฎีความจริงใจโดยตรง แต่จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า มีแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1.1 ทฤษฎีทางจิตวิทยา

ทฤษฎีนี้ มีมโนทัศน์ว่า อินทรีย์ย่อมแสดงพฤติกรรม หรือเข้าใกล้สิ่งที่พอใจ หรือหลบหลีกสิ่งที่ไม่เข้าใกล้สิ่งที่รบกวน ถ้าพฤติกรรมใดแสดงออกมา ทำให้เกิดอารมณ์ความพึงพอใจ เราก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาเรื่อย ๆ (สุชา จันทรเฒ. 2533 : 154) จะเห็นว่าอารมณ์ความพึงพอใจหรือเต็มใจนี้เองคือ ความจริงใจ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องการตอบแบบสอบถาม มีแนวเหตุผลที่น่าสนใจว่า ผู้ไม่ตอบแบบสอบถามกลับภายใน 2 สัปดาห์ก็มักไม่ตอบกลับเลย จึงต้องดำเนินการทวงถามแบบสอบถามกลับคืน ซึ่งการติดตามนั้นอาจจะเป็นการก่อให้เกิดผู้ตอบไม่เต็มใจตอบ หรือตอบเพื่อตัดความรำคาญ โดยการเดาตอบโดยไม่ได้อ่านข้อคำถาม

หรือตอบโดยไม่คิดอะไรเลย ทำให้ผู้ตอบไม่มีความคงที่ หรือไม่มีความคงเส้นคงวาในการตอบ ทำให้คุณภาพของคำตอบแตกต่างจากผู้ตอบก่อนการติดตาม (อุทุมพร จามรมาน. 2530 : 42)

1.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ดังนี้

ชัยพร วิชชาวุธ (2525 : 129) กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ แรงผลักดันพฤติกรรมจะทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างต่อเนื่องและมีจุดหมาย

โยธิน ศันสนยุท และคณะ (2533 : 145) กล่าวว่าแรงจูงใจคือกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคล ที่กระตุ้นให้บุคคลไปสู่การกระทำอย่างมีเป้าหมาย

สุชา จันท์เอม (2533 : 101) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นพฤติกรรมที่สนองตอบความต้องการของมนุษย์และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดหมายปลายทาง

ปราณี รามสูตร (2528 : 117) กล่าวว่า แรงจูงใจคือภาวะที่อินทรีย์ถูกผลักดันให้แสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดหมายที่ต้องการ

ซึ่งจะสามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจ คือ การที่บุคคลถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทาง

ขั้นตอนการเกิดแรงจูงใจมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (สุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 63-64)

1. ความต้องการ (Need) ความต้องการเกิดจากสภาพขาดความสมดุลภายในร่างกายและจิตใจ เช่น ความต้องการอากาศ หรือ ขี้บ่นจัดเป็นความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ส่วนความต้องการที่จะให้คนอื่นรักตน ความต้องการรักคนอื่น ความต้องการชื่อเสียงและความต้องการคำยกย่องชมเชย ความอบอุ่น จัดเป็นความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการประการหลังนี้เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นภายหลังความต้องการทางร่างกาย

2. แรงขับ (Drive) เมื่อบุคคลมีความต้องการก็จะเกิดแรงขับ เป็นภาวะที่บุคคลมีความกระวนกระวายอยู่ไม่เป็นสุขทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับระดับความต้องการด้วยถ้ามีความต้องการมากก็就会有ความกระวนกระวายมาก

3. พฤติกรรม (Behavior) ความกระวนกระวายที่เกิดขึ้นนั้น จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา เพื่อไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

4. ลดแรงขับ (Drive Reduction) เมื่อได้ตอบสนองความต้องการของร่างกายโดยการกระทำกิจกรรมหลายๆอย่างแล้วร่างกายก็จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นอีก ก็จะเกิดแรงขับพฤติกรรมอีกเป็นเช่นนี้เสมอ

ประเภทของแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิดมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตซึ่งเกิดจากความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ฯลฯ

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการได้เรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม ฯลฯ

แรงจูงใจทางสังคมมีอยู่ 3 ชนิด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (ถวิล ธาราโกชน. 2524 : 197)

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับนับถือของบุคคลในสังคม บุคคลจึงจำเป็นต้องกระทำจิตใจของตนเองโดยการเอาอกเอาใจใส่ผู้อื่น รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

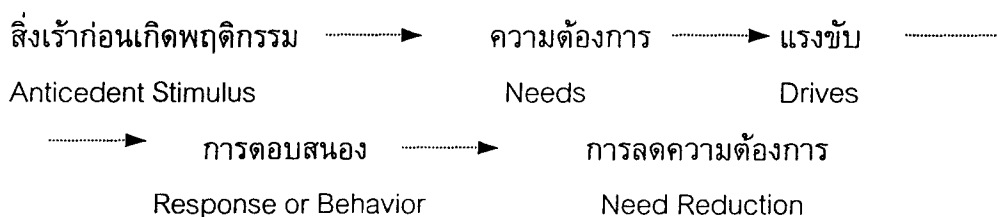
2.2 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) เป็นการกระทำของบุคคลโดยพยายามที่จะควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุผลตามความต้องการเหนือบุคคลอื่นๆ

2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนเกิดความต้องการที่จะทำงานอย่างอิสระโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

นักจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาจะต้องมีแรงจูงใจทางสรีระหรือแรงจูงใจทางสังคมเป็นสิ่งที่ชักนำเป็นตัวกระตุ้นอยู่เบื้องหลังโดยมีทฤษฎีที่น่าสนใจดังนี้

1.1.2 ทฤษฎีแรงขับ (Drives)

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ได้แก่ ดอร์ลาร์ดและมิลเลอร์ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2533 : 112 ; อ้างอิงจากDollard and Miller. 1950) ได้สร้างทฤษฎีแรงขับ (Drives) โดยถือหลักที่กล่าวว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราแสวงหาสถานภาพสมดุลอยู่เสมอ หรือมีความโน้มเอียงที่จะรักษาความคงตัวภายในไว้ และ ฮุลล์ (Hull) ได้อธิบายทฤษฎีแรงขับไว้ดังนี้

สิ่งเร้าก่อนเกิดพฤติกรรม หมายถึงสภาวะที่เกิดการขาด ทำให้เกิดความต้องการ และเป็นแรงขับ กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมสนองตอบทำให้มีการลดความต้องการลง และความเข้มของสิ่งเร้าก่อนการเกิดพฤติกรรมทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

1.1.3 ทฤษฎีมานุษยนิยมของมาสโลว์

เป็นลำดับชั้นความพึงพอใจในความต้องการของบุคคลซึ่ง มาสโลว์ (Abraham H.Maslow) เป็นผู้เสนอขึ้นมา จะบอกให้รู้ว่าความต้องการของมนุษย์จะมีพัฒนาเป็นไปตามลำดับชั้นโดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำสุดไปจนกระทั่งถึงความต้องการสูงสุดมีอยู่ 5 ชั้นด้วยกัน ดังต่อไปนี้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2533 : 125)

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นแรกของมนุษย์และมีอำนาจรุนแรงกว่าความต้องการอย่างอื่น เช่น ความต้องการในปัจจัยสี่ เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว ขู่เข็ญ บังคับจากผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง

3. ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะให้ตนเองเป็นที่รักของคนอื่นต้องการมีสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่า เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5. ความต้องการความสำเร็จและสมหวังในตนเอง (Self Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน รู้จักค่านิยมของตนเองปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะและอารมณ์ ความรู้สึกเป็นความต้องการสูงสุดที่มนุษย์จะตั้งอุดมคติเอาไว้

ความต้องการทั้ง 5 ชั้น ดังกล่าวมาจะไม่ได้ติดต่อนอกเป็นขั้นๆ แต่มันจะพัฒนาควบคู่กันไป และการตอบสนองของความต้องการแต่ละชั้นไม่จำเป็นต้องถึง 100 % เสมอไปขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นเป็นสำคัญ

จะเห็นว่าอารมณ์ความพึงพอใจหรือเต็มใจนี้เอง คือ ความจริงใจ ถ้าเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม มีแนวเหตุผลที่น่าสนใจว่า ผู้ไม่ตอบแบบสอบถามกลับภายใน 2 สัปดาห์ก็มักไม่ตอบกลับเลย จึงต้องดำเนินการทวงถามแบบสอบถามกลับคืน ซึ่งการติดตามนั้นอาจจะเป็นการก่อให้เกิดผู้ตอบไม่เต็มใจตอบ หรือตอบเพื่อตัดความรำคาญ โดยการเดาตอบ โดย ไม่ได้อ่านข้อคำถาม หรือตอบโดยไม่ได้คิดอะไรเลย ทำให้ผู้ตอบไม่มีความคงที่ หรือไม่มีความคงเส้นคงวาในการตอบ ทำให้คุณภาพของคำตอบแตกต่างจากผู้ตอบก่อนการติดตาม (อุทุมพร จามรمان. 2530 : 43)

2. แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการสื่อสาร

ถวิล ชาราโกชน (2524 : 197) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อความหมายจากผู้ส่งสาร (Sender) ไปยังผู้รับสาร (Reciver) เพื่อให้ผู้รับเข้าใจในสิ่งที่ผู้ส่งต้องการ ปทานุกรมสังคมศาสตร์ ได้ให้ความหมายว่า การสื่อสาร หมายถึง การติดต่อส่งข่าวสาร ข้อเท็จจริง

ความคิดเห็นและทำที่ต่างๆ จากบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือหลายคน

จากที่กล่าวมาจะสามารถสรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่นำเอาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง โดยใช้สื่อต่างๆ

ในกระบวนการติดต่อสื่อสารพอจะแบ่งเป็นองค์ประกอบใหญ่ๆ ได้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ผู้สื่อสาร (Message Sender) คือ ผู้มีเป้าหมายต้องการจะสื่อความหรือส่งข่าวสารสู่ผู้อื่น
2. ข่าวสาร (Message) หมายถึง ข้อมูล ข่าว ความรู้ ฯลฯ ที่ผู้ส่งต้องการให้ผู้รับได้ทราบ หรือกระทำบางสิ่งบางอย่าง
3. ตัวนำข่าวสาร (Message Vehicle) คือ สิ่ง que นำข่าวสารไปส่งผู้รับ ซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ
4. ผู้รับข่าวสาร (Message Receiver) คือ บุคคลที่รับข้อมูล que ผู้ส่งต้องการให้รับ
5. การป้อนกลับข่าวสาร (Message Feedback) หมายถึง การตอบสนองต่อผู้รับข่าวสาร หรือข้อมูลที่ได้รับมา อาจเป็นความพึงพอใจ หรือความไม่พอใจ ปฏิบัติตาม หรือไม่ปฏิบัติตาม การตอบโต้อย่างรุนแรง หรือเฉยๆ

แบบของการสื่อสารในการสื่อสารโดยทั่วๆ ไป แบ่งได้ 2 แบบ คือ

1. การสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) การสื่อสารแบบนี้ผู้ส่งสารเป็นผู้สื่อสารแต่ฝ่ายเดียว โดยปราศจากการชักถามโต้แย้ง ซึ่งผู้ส่งจะรู้สึกสบายใจแต่อาจเกิดการผิดพลาดได้มาก

2. การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) หมายถึง การพูด หรือการส่งข่าวสารที่มีการโต้แย้งชักถาม หรือมีการอภิปรายกัน ทำให้ได้รับความร่วมมือในการทำงาน หรือการประสานงานมากขึ้นด้วย

ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารนั้น (Communication Satisfaction) นั้นนักทฤษฎีการสื่อสารภายในองค์กรที่มีชื่อเสียงได้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป

ริดดิง (สมยศ นาวิการ. 2527 : 103 ; อ้างอิงจาก Redding. 1972) ได้ให้ความหมายว่าความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่บุคคลภายในองค์กรนั้นมีต่อข่าวสารต่างๆ เป็นระดับของความพึงพอใจที่พิจารณาจากข่าวสารที่มีอยู่นั้นว่าสามารถที่จะสนองความต้องการข่าวสารของบุคคลหรือไม่ อย่างไรก็ตามข่าวสารนั้นจากใคร มีวิธีการรับและเผยแพร่ข่าวสารอย่างไรบ้าง

สมยศ นาวิการ (2527 : 103) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลได้มาเปรียบเทียบกับสิ่งที่บุคคลต้องการ ถ้าหากว่าการติดต่อสื่อสารเป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารก็จะเกิดขึ้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องของความพึงพอใจในข่าวสารที่ได้รับว่า สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลภายในองค์กรหรือไม่ ถ้าข่าวสารที่บุคคลได้รับสอดคล้องกับความต้องการก็จะเกิดความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร

วีไอโอ (สมยศ นาวิการ. 2527 : 103 ; อ้างอิงจาก Wio.1978) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารว่า เป็นเรื่องของระยะทางในการติดต่อสื่อสาร

(Communication Distance) และทิศทางของการติดต่อสื่อสาร (Communication Direction) โดยการเสนอแบบจำลองไว้ดังนี้

แบบจำลองความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารกับระยะทางและทิศทางการติดต่อสื่อสาร
(The Distance – Direction Model of Organizational – Communication)

ระยะทางของการติดต่อสื่อสาร	ไกล	- +	--
	ใกล้	++	+-
		ผู้ส่งสาร	ผู้รับสาร
		ทิศทางของการติดต่อสื่อสาร	

ระยะทางของการติดต่อสื่อสาร	วัดได้จาก	ความใกล้ – ความไกล
ทิศทางของการติดต่อสื่อสาร	วัดได้จาก	ผู้ส่งสาร – ผู้รับสาร
ผู้ส่งสาร	ข่าวสารจะกระจายจากบุคลากรขององค์การ	
ผู้รับสาร	ข่าวสารจะกระจายมายังบุคลากรขององค์การ	

จากแบบจำลองนี้ Wiio อธิบายว่า

1. เมื่อบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารและระยะทางของการสื่อสารใกล้ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารจะมีมาก (++)
2. เมื่อบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้รับสารและระยะทางของการรับสารใกล้ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารจะน้อยลง (+-)
3. เมื่อบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารและระยะทางของการส่งสารไกลความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารจะมีอยู่บ้าง (- +)
4. เมื่อบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้รับสารและระยะทางของการรับสารไกลความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารจะมีมากที่สุด (--)

ปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารภายในองค์การมีอยู่หลายอย่าง ซึ่งสมยศ นาวิการ (2527 : 103-104) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของคุณภาพของสื่อกลาง ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ เอกสารลายลักษณ์อักษร ใช้ถ้อยคำดีแค่ไหน คุณค่าของข่าวสาร และการมาถึงของข่าวสารอย่างทันที่ ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของบุคคลต่อการติดต่อสื่อสาร

2. ความพึงพอใจความมีประสิทธิภาพของช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วยวิธีการเผยแพร่ข่าวสารในองค์การ เช่น หนังสือพิมพ์ บันทึกรายการ และเอกสารลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารอื่นๆ ความพึงพอใจในการ

ติดต่อสื่อสารเกี่ยวพันกับการมองของบุคคลว่า สื่อกลางขององค์การถูกใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

3. ความพึงพอใจงานของบุคคล ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย การเลื่อนตำแหน่งเงินเดือน สวัสดิการ และตัวงาน ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของงาน จะมีส่วนช่วยสร้างความพึงพอใจ ในการติดต่อสื่อสาร

4. ความพึงพอใจความเพียงพอของข่าวสาร ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ระดับความพึงพอใจข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย เทคนิคใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางการบริหาร แผนงานในอนาคต และผลการปฏิบัติงานส่วนบุคคลความพึงพอใจข่าวสารเกี่ยวกับองค์การที่ได้รับ จึงมีความสำคัญต่อแนวความคิดของความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร

5. ความพึงพอใจความสามารถเสนอแนะปรับปรุงให้ดีขึ้นของบุคคล ปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย การบอกกล่าวการเปลี่ยนแปลงเพื่อความมุ่งหมายของการปรับปรุงให้ดีขึ้น และกลยุทธ์ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจประเภทของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงถูกดำเนินการอย่างไร การได้รับการบอกกล่าวการเปลี่ยนแปลงมีความเกี่ยวพันกับความพึงพอใจในการสื่อสาร

6. ความพึงพอใจวิธีการติดต่อสื่อสารของเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยดังกล่าวนี้ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารตามแนวนอน การติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการและระดับความพึงพอใจที่ได้รับ การอภิปราย และการได้รับข่าวสารจากเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยเหล่านี้แสดงความหมายว่าความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารเกี่ยวพันกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความเกี่ยวข้องกับความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม เป้าหมายของผู้ส่งสารต้องการให้เกิดคือการป้อนข่าวสารด้วยความพึงพอใจ ซึ่งจะทำให้สารที่ได้มาจากความรู้สึกที่แท้จริงของผู้รับสาร

3. วิธีตรวจสอบความจริงใจ

คุณภาพของคำตอบ หรือความจริงใจในการตอบมีความสำคัญมากต่อความเที่ยงตรงของผลการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบที่มีคุณภาพก่อนการนำไปวิเคราะห์ นักวิจัย และนักวิชาการหลายท่านได้พยายามหาเทคนิควิธีการในการตรวจสอบความจริงใจรวมทั้งหาวิธีที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ตอบบิดเบือนจากสภาพความเป็นจริง วิธีการตรวจสอบคำตอบมีอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีจะมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป แนวความคิดและวิธีการตรวจสอบคำตอบที่สำคัญและนิยมใช้ มีดังนี้

การตรวจสอบคำตอบ โดยวิเคราะห์เหตุผลตามหลักตรรกบท (Syllogism) ที่ตั้งอยู่บนข้อสรุป (Conclusion) ซึ่งได้จากจากมูลเหตุ (Premises) โดยจะสะท้อนถึงบุคลิกลักษณะและความต้องการของผู้ตอบ วิธีนี้จะให้ผู้ตอบสรุปคำตอบจากสภาพการณ์ที่คล้ายคลึงกันตาม

หลักตรรกบท 2 ครั้ง เพื่อเปรียบเทียบกัน การให้เหตุผลในครั้งแรก เป็นข้อความที่ต้องการจะวัดทัศนคติจริง ๆ ส่วนการให้เหตุผลในครั้งหลังเป็นการให้เหตุผลตามหลักตรรกบทเชิงควบคุม (Control Syllogism) คำตอบที่แสดงถึงความไม่คงที่หรือความไม่จริงใจของผู้ตอบ พิจารณาจากคำตอบที่ผู้ตอบแตกต่างกันในตัวเลือกที่เป็นข้อสรุปที่คล้ายคลึงกัน

ในแบบสอบวัดสารสนเทศ (Information Test) เกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบนั้น โด널ด์ ที แคมป์เบลล์ (Donald T Campbell) ได้เสนอแนะการตรวจสอบคำตอบว่า ควรสร้างข้อสอบเป็นแบบปรนัย โดยมีเนื้อหาซึ่งผู้ตอบมีประสบการณ์น้อยมากและเป็นข้อคำถามที่ยาก แบบสอบประเภทนี้ตั้งอยู่บนข้อตกลงที่ว่า ทิศทางในการเดาคำตอบของผู้ตอบ จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงทัศนคติหรือบุคลิกภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสอบที่ซ่อนจุดมุ่งหมายที่แท้จริงเอาไว้ ตัวอย่างเช่น ให้ผู้ตอบเลือกรายชื่อหนังสือที่เคยอ่าน ดูผิวเผินเหมือนว่าจะเป็นการสำรวจความสนใจแต่แท้จริงแล้ว ต้องการตรวจสอบความจริงใจของผู้ตอบ โดยรายชื่อของหนังสือทั้งหมดจะมีรายชื่อหนังสือบางเล่มที่ไม่มีตัวตนจริงๆ แทรกไว้อยู่ ถ้าผู้ตอบเลือกหนังสือเหล่านี้ แสดงว่าเขาเป็นคนที่ไม่มีความจริงใจในการตอบ (Campbell.1950 : 19)

มีวิธีการหนึ่งที่นักวิชาการบางท่าน พยายามสร้างแบบสอบที่จะช่วยป้องกันสภาพการตอบที่บิดเบือนจากความเป็นจริง คือ แบบสอบที่ให้ผู้ตอบเขียนคำตอบลงไปเอง จะช่วยลดการตอบแบบเดาสุ่ม ลดการตอบแบบมีทิศทางของคำตอบ หรือลดการแก้งัดตอบได้ แบบสอบที่ คำตอบในแต่ละข้อเหมือนกันหมด เช่น มีคำตอบในลักษณะสเกลที่มีสเกลคะแนนลดหลั่นกันตามลำดับ (Rating Scale) ควรป้องกันที่ผู้ตอบจะแก้งัดตอบให้คำตอบไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งได้ ด้วยการสร้างข้อความที่มีลักษณะไปในทางบวก และทางลบจำนวนเท่าๆ กัน หรือไม่ก็ควรเป็นข้อความที่มีลักษณะไปในทิศทางเดียวกันหมดทุกข้อ

นอกจากนี้ ยังมีวิธีการสร้างข้อความในแบบวัดทัศนคติและแบบวัดบุคลิกภาพที่เรียกว่า วิธีการบังคับให้ตอบ (Force-choice Technique) ใช้ข้อความที่มีลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน และมีน้ำหนักของข้อความใกล้เคียงกัน ในข้อความหนึ่งๆ อาจมีข้อความย่อยอีก สอง สาม หรือ สี่ข้อความก็ได้ ผู้ตอบจะแก้งัดตอบเพื่อให้คำตอบของเขาเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งได้ยาก (Mehrens and Lehman. 1978 ; Anastasi. 1968 : 458)

โฟซีส์ และริชเชอร์ (Forcese and Richer. n.d.) ได้เสนอแนะวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก การตรวจสอบแบบเดาสุ่ม (random prove) สามารถทำได้โดยการใช้คำถามปลายเปิดหรือปลายปิดโดยการสุ่มคำถาม แล้วทำการสัมภาษณ์ซ้ำทันที ประการที่สอง การใช้คำถามตรวจสอบ ซึ่งสามารถทำได้โดยตรวจสอบคำตอบที่ได้จากผู้ตอบกับแหล่งข้อมูลอื่น ๆ และตั้งคำถามไว้เกินกว่า 1 คำถามไว้ในแบบสอบถาม เพื่อให้ได้คำถามอย่างเดียวกัน และแยกไว้คนละตอบของแบบสอบถาม

ยังมีผู้เสนอแนะการตรวจสอบคุณภาพคำตอบซึ่งมีหลักการคล้ายๆ กัน เช่น ใช้วิธีการสุ่มซ้ำในทุกตอนของเนื้อหาในแบบสอบถาม หรือดูความสอดคล้องกันในคำตอบว่า ข้อมูลที่ได้มาสอดคล้องกันหรือไม่ โดยที่ คำถามทั้งสองต้องไม่เหมือนกัน และแยกไว้คนละตอนของแบบสอบถาม ในทำนองเดียวกัน อุทุมพร จามรมาน (2530 : 22) ได้เสนอแนะการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิธีการตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล (Reliability) เป็นการตรวจสอบความคงเส้นคงวาในการตอบ โดยตรวจสอบจากคำถามที่สร้างขึ้นในเครื่องมือ 2-3 ข้อที่ต้องการคำตอบเหมือนกัน และวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล (Validity) ซึ่งการตรวจสอบด้วยการถามข้อมูลด้านข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้รับไปตรวจสอบกับข้อมูลที่มีการจัดเก็บบันทึกไว้เรียบร้อยแล้ว

มีแบบทดสอบมาตรฐานและแบบสำรวจที่สร้างขึ้น โดยมีการแทรกวิธีการตรวจสอบความตั้งใจในการตอบ ปะปนไว้ระหว่างชุดของข้อความของแบบทดสอบชุดนั้น ๆ ซึ่งรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบชุด CEI (Test of the Character Education Inquiry) เป็นลักษณะของแบบสอบประเภทสร้างสถานการณ์ โดยสร้างสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริงขึ้นมา แล้วศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้ตอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงพฤติกรรมหลายอย่างรวมทั้งความซื่อสัตย์ด้วย ตัวอย่างการทดสอบ เช่น ให้ผู้ตอบแบบทดสอบธรรมดาทั่วไป เมื่อทำเสร็จ นำกระดาษคำตอบมาถ่ายสำเนาเอกสารเอาไว้ ไม่ให้ผู้ตอบรู้แล้วให้ผู้ตอบแต่ละคนตรวจคำตอบของตนเอง โดยผู้ดำเนินการสอบเป็นผู้เฉลยให้ นำคะแนนทั้งสองมาตรวจสอบว่า ได้คะแนนตรงกันหรือไม่ ถ้าตรงกัน แสดงว่า ผู้ตอบมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง (Anastasi. 1968 : 522 – 523)

แบบทดสอบชุด EPPS (Edwards Personal Preference Schedule) ใช้วิธีการตรวจสอบโดยแทรกข้อความที่ซ้ำกันสลับไว้ในข้อคำถามต่างๆ มีข้อที่ซ้ำกัน 15 ข้อ ถ้าผู้ตอบข้อคำถามที่ซ้ำกันตรงกันมากที่สุด แสดงว่าคำตอบของเขาคงที่ เขาตั้งใจตอบ แต่ถ้าตรงกันน้อย แสดงว่า ผู้ตอบไม่ตั้งใจตอบจริง

แบบสำรวจชุด MCI (Minesota Counselling Inventory) เป็นแบบสำรวจที่ใช้ให้คำปรึกษา มีคะแนนตรวจสอบคำตอบอยู่ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก คะแนนที่น่าสงสัย (Question Score : ?) ได้แก่ จำนวนครั้งที่ผู้ตอบเว้นว่างเอาไว้ ถ้ามีการเว้นไว้มาก แสดงว่า คำตอบของเขาเป็นที่น่าสนใจ ควรจะมีการทดสอบใหม่ในภายหลังอีกครั้งหนึ่ง ประเภทที่สอง คะแนนความเที่ยงตรง (Validity Score : V) เป็นคะแนนที่ได้จากข้อความซึ่งถือว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมชั้นสูงมาก คนที่ได้คะแนนสูงในข้อความเหล่านี้ แสดงว่า กำลังตอบแบบยกยอดตนเองจนเกินความเป็นจริง

แบบสำรวจชุด CPI (California Psychological Inventory) ประกอบไปด้วยข้อความทั้งหมด 480 ข้อ มีคะแนนที่ใช้ตรวจสอบความจริงใจในการตอบอยู่ 3 ประเภท คือ ประเภทแรก การเป็นอยู่ดี (Sense of well-being : Wb) เป็นคะแนนที่ได้จากคำตอบที่ผู้ตอบแกล้งตอบว่า ตนเองเป็นคนไม่ดี (fake bad) ประเภทที่สอง ความประทับใจในด้านดี (Good impression : Gi) เป็นคะแนนที่ได้จากคำตอบที่ผู้ตอบยกย่องตนเองดีเกินความเป็นจริง และประเภทที่สาม การเลือกร่วมกัน (Communality : Cm) เป็นคะแนนที่ได้จากข้อความที่เลือกคำตอบซึ่งตรงกับผู้ตอบส่วนมาก (Anastasi. 1968 : 448)

แบบสำรวจชุด MMPI (Minesota Multiphasic Personality Inventory) สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการตรวจค้นหาเงื่อนไขแห่งพฤติกรรมแปรปรวน ว่ามีอยู่ในตัวบุคคลบ้างหรือไม่เพียงใดในระยะเริ่มแรกของการสร้าง แบบสำรวจนี้ประกอบด้วยข้อความที่ต้องการคำตอบว่า ใช่ (True) ไม่ใช่ (False) และ ตอบไม่ได้ (Cannot say) จำนวนทั้งสิ้น 550 ข้อ แต่ในปัจจุบันแบบสำรวจนี้ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 566 ข้อ ในบรรดาข้อความทั้งหมดที่ถาม มีส่วนหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อตรวจสอบความจริงใจในการตอบโดยเฉพาะแทรกอยู่ มี 4 ประเภท คือ (Anastasi. 1968 : 442 - 443)

1. คะแนนที่น่าสงสัย (Question Score : ?) หมายถึง จำนวนครั้งที่นับจากการตอบในคำตอบที่ว่า ตอบไม่ได้ ซึ่งถ้าคำตอบประเภทนี้มาก จะทำให้ไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบคะแนนได้ และถือว่าเป็นคำตอบที่ไม่สมบูรณ์

2. คะแนนความเท็จ (Lie Score : L) แบบสำรวจชุดนี้มีข้อความอยู่จำนวน 15 ข้อ ที่เกี่ยวกับการกระทำซึ่งเป็นที่พึงพอใจของสังคม ซึ่งจะมีบุคคลเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่จะตอบตามความเป็นจริงเช่นนั้น เช่น ข้อความที่ว่า ข้าพเจ้าชอบทุกคนที่ข้าพเจ้ารู้จัก ดังนั้นถ้าบุคคลใดตอบข้อความดังกล่าวเหล่านี้ว่า ใช่ เป็นจำนวนมากๆจะเป็นการตอบที่บิดเบือนความเป็นจริง

3. คะแนนความเที่ยงตรง (Validity Score : F) จำนวนข้อความในแบบสำรวจที่จะให้คะแนนชนิดนี้มีจำนวนทั้งหมด 64 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความที่มีผู้ตอบกลุ่มมาตรฐานทั่วไปไม่เลือกตอบ ข้อความทั้ง 64 ข้อนี้ เกี่ยวข้องกับการผสมผสานกันของข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นแก่บุคคลที่มีอาการป่วยทางจิต การตีความหมายการตอบข้อความเหล่านี้คือ บุคคลที่ตอบแสดงถึงความเป็นคนสะเพร่า หรือไม่เข้าใจในคำชี้แจงแบบสำรวจ

4. คะแนนปรับแก้ (Correction Score : K) ได้แก่คะแนนจากข้อความซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กันระหว่างคะแนน F และ K กล่าวคือ ถ้าได้คะแนนสูงในข้อเหล่านี้แสดงว่าผู้ตอบตอบแบบยกย่องตนเองจนเกินความเป็นจริง และถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่าผู้ตอบแกล้งตอบให้เลว

โดยปกตินั้น คะแนนที่ได้จากการตอบในข้อ 1, 2 และ 3 นั้น ใช้ในการพิจารณาการตอบแบบสำรวจทั่วไป ถ้าผู้ตอบมีคะแนนเหล่านี้สูง จะถือว่าการตอบของเขาไม่สมบูรณ์และไม่มีความจริงใจในการตอบ

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – Esteem Inventory) สร้างขึ้นโดยสแตนเลย์ คูเปอร์สมิท (Stanley Coopersmith) เพื่อใช้วัดการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งในกลุ่มเด็กและผู้ใหญ่ แบบวัดที่สร้างขึ้นมี 3 ฉบับ คือ แบบวัดการเห็นคุณค่าฉบับนักเรียน (school form) และฉบับผู้ใหญ่ (Adult form) ในแบบแรกมีข้อความทั้งหมด 58 ข้อ โดย 50 ข้อจะวัดเกี่ยวกับทัศนคติของตนเองเกี่ยวกับ พ่อแม่ โรงเรียน และความสนใจส่วนตัว ส่วนข้อความอีก 8 ข้อ เป็นการวัดความจริงใจของผู้ตอบ สำหรับการแบ่งแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็นรายด้าน ประกอบด้วย ด้านตนโดยทั่วไป (General Self) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน (Social self – peers) ด้านบ้าน-พ่อแม่ (Home – parents) ด้านวิชาการ-โรงเรียน (School – academic) และรายด้านการวัดความจริงใจของผู้ตอบ (Lie scale) ซึ่งข้อความแทรกอยู่แบบสลับในข้อความทั้งหมด ผลการตอบของผู้ตอบในด้านนี้จะแยกคิดต่างหาก เป็นตัวชี้ถึงการป้องกันตนเองและจะเป็นข้อความที่ผู้ตอบจะต้องตอบปฏิเสธ ถ้าผู้ตอบตอบด้วยความซื่อสัตย์และประเมินตนเองอย่างตรงไปตรงมา ส่วนในแบบวัด 2 ฉบับหลัง เป็นการพัฒนาโดยลดจำนวนข้อเหลือ 25 ข้อ แต่เนื้อหาคงเดิมปรับด้านสำนวนภาษาให้เหมาะสม โดยเฉพาะในแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับผู้ใหญ่

จะเห็นว่าวิธีตรวจสอบความจริงใจที่เสนอมานี้ สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีความเหมาะสมในการนำไปใช้แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้สร้างแบบสอบถามหรือแบบสำรวจนั้นๆ อย่างไรก็ดี แต่ละวิธีล้วนแล้วแต่ใช้เทคนิคเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพของข้อมูลก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ และในวิธีที่เสนอมานี้ มีหลายวิธีที่ใช้นวัตกรรมอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันในการตรวจสอบความจริงใจ ซึ่งพอจะแยกเป็น 2 ประการหลัก ดังนี้ คือ ประการแรก ใช้หลักความสอดคล้องเรื่อง consistency , reliability เป็นตัววัดความจริงใจ ประการที่สอง ใช้หลักที่นอกเหนือจากประการแรก คือใช้ข้อความหรือวิธีการวัดพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์โดยตรง เป็นตัววัดความจริงใจในการตอบ

ในการหาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามมีวิธีวิเคราะห์อยู่หลายวิธี เช่น วิธีราล์ชโมเดล , วิธีการใช้ข้อความคู่ขนาน และวิธีมาตรวัดความเท็จ เป็นต้น ซึ่งแต่ละวิธีต่างก็ให้คะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ความจริงใจโดยแบบสอบถามที่มีข้อความคู่ขนาน

4. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

งานวิจัยด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Hartman, Fuqua and Jenkins. 1985/1986 : 85) ซึ่งการใช้แบบสอบถามทางไปรษณียังคงเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยเชิงสำรวจอย่างกว้างขวาง (Green and Stager. 1986 : 203) ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่มีเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีอื่นๆ ที่ดีกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับจุดเด่นหรือข้อดีของการใช้แบบสอบถามที่สำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก การใช้แบบสอบถามนั้นเป็นการประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และเงิน ทั้งยังสามารถใช้กับคนเป็นจำนวนมากๆ ได้เป็นอย่างดี และประการที่สอง การใช้แบบสอบถามเป็นการลดอคติในการให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ง่าย และมีความถูกต้อง เทียบตรง มากกว่าการใช้วิธีสัมภาษณ์ แต่ข้อมูลที่ได้รับโดยผ่านทางแบบสอบถามอาจใช้ประโยชน์ได้น้อย หรือไร้ค่า เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับการตอบกลับในอัตราซึ่งเป็นที่ยอมรับ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่างานวิจัยที่ใช้แบบสอบถามทางไปรษณียังมีอัตราการตอบกลับค่อนข้างต่ำ (Herberlein and Baumgartner. 1978 : 447-462) ได้วิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 98 เรื่อง พบว่า อัตราการตอบกลับครั้งแรกเมื่อยังไม่มีติดตามโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 48 นอกจากนั้นอัตราการตอบกลับซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักวิจัยนั้นยังแตกต่างกันมาก สมาคม NEA ให้ข้อสังเกตว่า ควรได้รับแบบสอบถามคืนมากกว่า 90 % ของจำนวนที่ส่งไปจึงจะถือว่าได้ข้อมูลที่ให้ผลสรุปใกล้เคียงความจริง (อุทุมพร จามรมาน .2530 : 43) ในขณะที่ เบอร์ไบย์ (Babbie. 1973 : 182) และ ฟอร์ด (Ford. 1968 : 8) ยอมรับผลการวิจัยที่มีอัตราการตอบกลับตั้งแต่ 50% ขึ้นไป

จากผลการศึกษาข้างต้นดังกล่าวได้ว่า ปัจจุบันอัตราการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยทั่วไปยังไม่ดีนัก การได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาต่ำกว่า 40% หรือ 50% อาจถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้นนักวิจัยจึงได้พยายามหาแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพและใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่จะส่งกลับคืนมาให้มากกว่านี้ โดยพบว่ามีสาเหตุที่สำคัญคือ

4.1 สาเหตุของการไม่ตอบแบบสอบถาม

สาเหตุของการไม่ตอบแบบสอบถาม อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 กลุ่มที่ติดต่อไม่ได้ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากไม่อยู่บ้านเป็นเวลานานและเป็นเวลาเดียวกับที่จะเก็บข้อมูล หรือบางส่วนอาจย้ายที่อยู่หรือที่อยู่ตามที่จำหน่ายไม่ชัดเจน ทำให้บุรุษไปรษณีย์หาบ้านไม่พบ หรือผู้ที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างเสียชีวิตแล้ว เป็นต้น

4.1.2 กลุ่มปฏิเสทที่จะตอบสาเหตุของการปฏิเสทที่จะให้ความร่วมมือมีทั้งสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ตอบเอง และสาเหตุจากแบบสอบถาม เช่น ผู้ตอบมีความรู้น้อยหรือไม่มีความรู้ในเรื่องที่ถามหรือปฏิเสทที่จะให้คำตอบ เนื่องจากไม่มีเวลาหรือไม่ต้องการตอบคำถามหรือเรื่องที่สำรวจเป็นเรื่องที่ถามข้อมูลส่วนตัวมากเกินไปหรือถามในเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับหรือทำให้ผู้ตอบเสียผลประโยชน์ เช่น เรื่องการทำแท้ง การใช้ยาเสพติด รายได้ รายจ่ายส่วนบุคคลหรือบริษัทห้างร้าน หรือคำถามที่วัดต่อความรู้สึกของคนโดยทั่วไปก็อาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราการตอบกลับได้ (ตีพร หิรัญชัย, 2530 : บทคัดย่อ) หรือความยากง่ายของข้อคำถามที่มีต่อความสนใจของผู้ตอบ หรือต่อเรื่องที่ทำวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่ใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลของการศึกษาที่ได้ค้นพบว่าปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์นั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้ (จิรดา วุฒยมากร, 2536 : 5-8)

4.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม

4.2.1 ปัจจัยด้านตัวแบบสอบถาม คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปลักษณะของแบบสอบถาม ได้แก่

4.2.1.1 รูปแบบการตอบแบบสอบถาม

- ก) ใช้คำตอบแบบลงรหัสตัวเลข
- ข) ใช้คำตอบแบบกาเครื่องหมาย
- ค) ใช้คำตอบแบบปลายเปิด
- ง) ใช้คำตอบแบบปลายปิด
- จ) ใช้คำตอบผสมหลายแบบ

4.2.1.2 ความยาวของแบบสอบถาม

- ก) 4 หน้า
- ข) 6 หน้า
- ค) 8 หน้า
- ง) 10 หน้า
- จ) 12 หน้า

4.2.1.3 สีของกระดาษ

- ก) สีขาว
- ข) สีอื่นๆ (เช่น สีฟ้าอ่อน, สีเขียวอ่อน)

4.2.1.4 สีของหมึกพิมพ์

- ก) สีดำ
- ข) สีน้ำเงิน,เขียว

4.2.15 ระบบการพิมพ์

- ก) ใช้ระบบการพิมพ์จากโรงพิมพ์
- ข) พิมพ์ลงไขแล้วอัดสำเนา

4.2.1.6 การวางรูปแบบ

- ก) มีการจัดหน้า
- ข) ไม่มีการจัดหน้า

4.2.2 กระบวนการส่งและจัดเก็บแบบสอบถาม คือ ตัวแปรที่เกิดจากการวางแผนในการหารูปแบบและวิธีการกระตุ้นกลุ่มตัวอย่างให้ตอบกลับแบบสอบถาม ได้แก่

4.2.2.1 รูปแบบการส่งแบบสอบถาม

- ก) ส่งแบบพับ
- ข) ส่งแบบใส่ซองส่ง

4.2.2.2 วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

- ก) ส่งแบบลงทะเบียน
- ข) ส่งแบบธรรมดา

4.2.2.3 สถานที่รับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์

- ก) ที่บ้าน
- ข) ที่ทำงาน

4.2.2.4 การแจ้งกลุ่มตัวอย่างให้ทราบล่วงหน้า

- ก) ด้วยจดหมาย
- ข) ด้วยไปรษณียบัตร
- ค) ด้วยการ์ด
- ง) โทรศัพท์

4.2.2.5 การเตือน

- ก) รูปแบบการเตือน ได้แก่ เตือนด้วยการ์ด,จดหมาย
- ข) ช่วงระยะเวลาของการเตือนได้แก่เตือนหลังจากส่งแบบสอบถามไปให้ 7 วันและ 10 วัน

ค) จำนวนครั้งของการเตือนได้แก่เตือน1ครั้ง
และ2 ครั้ง

4.2.3 ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตัวแปรที่ทำให้ผู้ตอบเกิดความรู้สึกสบายใจ
มั่นคง ภูมิใจ หรือได้รับประโยชน์ เมื่อได้ตอบกลับแบบสอบถามนั้น

4.2.3.1 ตัวแปรในจดหมายนำ

- ก) หน่วยงานที่สนับสนุน
- ข) คำขึ้นต้นจดหมายนำ
- ค) คำมั่นสัญญาว่าจะปิดบังชื่อผู้ตอบ
- ง) รูปแบบการกำหนดวันส่งกลับ
- จ) การลงลายมือชื่อผู้วิจัย

4.2.3.2 การให้ผู้ตอบลงชื่อในแบบสอบถาม

4.2.3.3 ข้อมูลที่ถาม

- ก) ข้อมูลไม่มีผลสะท้อนต่อตัวผู้ตอบ
- ข) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ตอบ

4.2.3.4 การให้สิ่งตอบแทน

ผลกระทบที่เกิดจากกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้บางส่วนไม่ให้คำตอบ ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จึงมีนักวิจัยจำนวนมากให้ความสนใจศึกษาและหาทางแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้แบบสอบถามกลับคืนมามีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ ไว้
ดังนี้

4.3 เทคนิควิธีการเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม

4.3.1 เทคนิควิธีที่ใช้ในช่วงก่อนการส่งแบบสอบถาม

วิธีที่นิยม คือ การแจ้งให้ตอบทราบเป็นการล่วงหน้า (Preliminary Notification) ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้จดหมายหรือโทรศัพท์ วิธีการดังกล่าวนี้จะช่วยเพิ่มอัตราการตอบกลับได้ประมาณ 8-48 %

4.3.2 เทคนิควิธีที่ใช้ในช่วงระหว่างการสร้างและส่งแบบสอบถาม

วิธีที่นิยม คือ วิธีการกระตุ้นให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้น ได้แก่การจัดรูปแบบที่
สะดวกต่อการส่งและคืนแบบสอบถาม การกำหนดความยาวให้พอเหมาะ การเลือกใช้กระดาษ
พิมพ์ที่มีสีสวยสะอาดตาและมีคุณภาพดี การทำจดหมายนำ การให้คำมั่นสัญญาว่าจะรักษาคำ
ตอบไว้เป็นความลับ การกำหนดวันส่งและการให้สิ่งตอบแทน เป็นต้น ในช่วงส่งแบบสอบถาม

ได้แก่ การเลือกประเภทของบริการไปรษณีย์นำส่ง เช่น ไปรษณีย์ลงทะเบียน ไปรษณีย์อากาศ หรือไปรษณีย์แบบพิเศษ

4.3.3 เทคนิควิธีที่ใช้ในช่วงการติดตามแบบสอบถาม

วิธีที่นิยม คือ การเตือนและการติดตามด้วยโทรศัพท์ ส่งโปสการ์ด จดหมาย หรือโทรเลข หรืออาจพลิกเพลงให้แปลกออกไป เช่น ส่งนิทานที่มีข้อสรุปที่ทำให้ผู้ตอบเกิดความรับผิดชอบที่จะตอบและส่งแบบสอบถามกลับคืน

5. แบบสอบถาม

5.1 ความหมายของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันมาก เพราะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาก ประหยัดเวลาและแรงงานในการใช้ แต่มีปัญหาที่สำคัญคือ กลุ่มตัวอย่างจะส่งแบบสอบถามกลับคืนในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ และไม่สามารถที่จะแน่ใจได้ว่า คำตอบที่ได้รับกลับคืนมานั้นผู้ตอบตั้งใจตอบอย่างจริงใจหรือผู้ตอบ ตอบแบบสุ่มโดยไม่ได้อ่านข้อคำถามหรือคิดอะไรเลยซึ่งทำให้ผลการวิจัยขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาเทคนิควิธีการสร้างและวิธีการใช้ที่ถูกต้องเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของแบบสอบถามไว้หลายท่าน ดังเช่น

โมเซอร์ และคาร์ตัน (Moser and Kalton, 1971 : 303) ได้กล่าวว่าแบบสอบถามเป็นชุดของคำถามที่จัดเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบและเป็นระบบสำหรับส่งให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน และตอบด้วยตนเองแบบสอบถามส่วนมากจะถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ

กู๊ด (Good, 1973 : 464) ได้ให้ความหมายของแบบสอบถามไว้ว่า แบบสอบถามเป็นรายการคำถามเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเตรียมไว้สำหรับผู้ตอบโดยเว้นว่างให้ตอบ และรายการคำถามนี้จะส่งไปให้คนจำนวนหนึ่งตอบ

ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 161) กล่าวว่า แบบสอบถามก็คือคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้ตอบกรอกเติม หรือเขียนตอบ อาจเป็นแบบให้กรอกคำตอบหรือตอบยาว ๆ ก็ได้ใช้กับการศึกษาทางด้านเจตคติ ความคิดเห็น และความสนใจ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะช่วยให้เรามองเห็นภาพของผู้ตอบชัดเจนขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร แต่ไม่ควรปักใจเชื่อ 100% นอกจากมีหลักฐานอื่นยืนยันว่ามีลักษณะเช่นนั้น

อุทุมพร จามรมาน (2530 : 1) กล่าวว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบเติมคำตอบเอง ปกติมีรายการข้อความหรือคำถามหลายข้อรวมกันในบางครั้งแทนที่จะเป็นข้อความก็เป็นรูปภาพ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 104)กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นชุดของคำถามเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สร้างขึ้นเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อและความสนใจต่าง ๆ

จากความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านดังกล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีรายการของข้อคำถามที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการศึกษา มีแบบฟอร์มแน่นอนชัดเจน เข้าใจง่าย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบเติมคำตอบด้วยตนเองตามความสนใจ ซึ่งคำถามเหล่านี้จะถามสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือทัศนคติ

5.2 ประเภทของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่นิยมใช้กันในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือแบ่งตามรูปแบบของแบบสอบถามกับแบ่งตามลักษณะของข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบ่งตามรูปแบบของแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของนักการศึกษาส่วนมากจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 รูปแบบ(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :161 -162) คือ

1.1 แบบสอบถามปลายปิด (Closed Form) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามต่าง ๆ ผู้สร้างได้จัดเตรียมคำตอบไว้ล่วงหน้าเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตอบ และยังสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผล แต่มีจุดอ่อนคือ อาจไม่ได้คำตอบที่แท้จริงทั้งนี้เพราะผู้ตอบอาจไม่เห็นด้วยกับคำตอบใดคำตอบหนึ่งที่กำหนดให้เลือก หรืออาจจะตีความหมายของคำถามแตกต่างไปจากสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการแบบสอบถามปลายปิดมี 5 ชนิด (บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. 2531 : 99 - 102) ดังนี้

1.1.1 แบบให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง แบบนี้จะกำหนดคำตอบไว้ให้ 2 คำตอบ แล้วให้เลือก 1 คำตอบ อาจจะเป็นตอบรับหรือปฏิเสธ

1.1.2 แบบให้เลือกหนึ่งคำตอบแต่ละคำถามจะมีหลายคำตอบและจำนวนคำตอบไม่จำเป็นต้องเท่ากัน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสถานการณ์ของคำถามแต่ผู้ตอบต้องเลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

1.1.3 แบบให้เลือกหลายคำตอบ เป็นรูปแบบที่กำหนดคำตอบไว้หลายคำตอบ และผู้ตอบก็มีโอกาสเลือกตอบได้หลายคำตอบด้วย

1.1.4 แบบให้เลือกตามลำดับ เป็นแบบคำถามที่กำหนดให้ผู้ตอบตอบตามลำดับก่อนหลังหรือลำดับความสำคัญ

1.1.5 แบบประเมินค่า เป็นแบบที่กำหนดให้มีน้ำหนักเปรียบเทียบกัน ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว รูปแบบคำตอบของคำถามแบบนี้มีหลายชนิดที่นิยมใช้กัน

ได้แก่ แบบมาตราประมาณค่าของ Likert (1932) , Guilford (1954) ,Thurstone (1929) , Osgood (1957)

1.2 แบบสอบถามปลายเปิด (Opened From) เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความต่างๆ ตามในลักษณะกว้างๆ เปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบอย่างอิสระด้วยคำพูดหรือข้อความของตนเอง ทำให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง อีกทั้งได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งแต่มีปัญหาต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมาก

1.3 แบบสอบถามที่เป็นรูปภาพ (Pictorial From) เป็นแบบสอบถามที่ใช้รูปภาพเร้าใจให้ผู้ตอบ มักนิยมใช้กับเด็กหรือบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ออก

2. แบบตามลักษณะของข้อมูลอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ (Moser and Kalton1979) คือ

2.1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Factual Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับผู้ตอบ หรือสิ่งที่ผู้ตอบทราบตามสภาพความเป็นจริง กล่าวคือ ถามในสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ฯลฯ

2.2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion Questionnaire) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยตั้งการศึกษา นั่นคือถามในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ฯลฯ

5.3 โครงสร้างของแบบสอบถาม

ในการใช้แบบสอบถามนั้นหากใช้วิธีการส่งไปให้ผู้ตอบทางไปรษณีย์ จะต้องมีการแนะนำหรือคำชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของการวิจัย เป็นส่วนประกอบอีกส่วนหนึ่งด้วย โครงสร้างของแบบสอบถามอาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วน (Alrsck and Settle. 1985 : 158-160) คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับชนิดของแบบสอบถาม คำชี้แจงเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ตอบจะต้องกระทำ และมีข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบและคำถามทั่วไป ซึ่งง่ายแก่การตอบ ในส่วนนี้จะต้องหลีกเลี่ยงคำถามที่มีลักษณะทำให้ผู้ตอบอึดอัด หรือเกิดความลำบากใจในการตอบ นั่นคือจะต้องไม่ถามคำถามที่มีลักษณะละเอียดอ่อน และกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่บรรจุข้อคำถามตามประเด็นต่างๆ ที่นักวิจัยสนใจศึกษาส่วนนี้จะต้องมีความยาวกว่าส่วนอื่น ในการสร้างข้อคำถามของส่วนที่ 2 ยึดหลักที่ว่าข้อคำถามจะต้องมีลักษณะเรียงลำดับอย่างสมเหตุสมผล หรืออย่างมีความหมาย มีความต่อเนื่องหรือเชื่อมโยงระหว่างประเด็นหรือหัวข้อด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ตอบไม่เกิดการสะดุดหรือสับสนในการตอบ ข้อคำถามในส่วนที่ 2 นี้มีลักษณะปลายปิดเป็นส่วนใหญ่

ส่วนที่ 3 ส่วนสุดท้ายซึ่งเป็นส่วนสรุปของแบบสอบถาม โดยจะมีคำถามสำรองไว้ในกรณีที่ต้องการถามอีก คำถามในส่วนนี้จะมี 2 ชนิด คือ คำถามที่เกี่ยวกับประเด็นที่อ่อนไหวหรือละเอียดอ่อนมากที่สุด เพราะว่าผู้ตอบมีความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา และยังเกิดความคุ้นเคยและความไว้วางใจ และอีกประเด็นหนึ่งคือ ผู้ตอบอาจจะเกิดความคิดที่เป็นข้อเสนอแนะหรือข้อโต้แย้งกับคำถามในส่วนที่ 2 ดังนั้นก็จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในส่วนที่ 3 ฉะนั้นคำถามในส่วนที่ 3 จึงมักมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

5.4 การสร้างแบบสอบถาม

ได้มีผู้ศึกษาถึงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามไว้หลายท่าน ดังนี้

จุมพล สวัสดิยากร (2520 : 159-162) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามเป็น 8 ขั้นตอนจะสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่ผู้วิจัยจะต้องศึกษา และค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจัยให้กว้างขวาง และลึกซึ้งมากที่สุด

ขั้นที่ 2 ขั้นพิจารณาประเภท ลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัย โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ปัญหา และสมมุติฐานการวิจัย เช่น จะต้องมีการวัดแปรอิสระ ตัวแปรตาม ตัวแปรควบคุมอะไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นพิจารณาว่าจะให้แบบสอบถามประเภทใด คำถามควรอยู่ในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือร่างแบบสอบถามจะต้องยึดหลักการสร้างแบบสอบถามซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537 : 33) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าจะต้องสร้างให้สั้นกระชับรัด ดึงดูดความสนใจของผู้ตอบแต่ต้องครอบคลุมสาระสำคัญ รูปร่างน่าสนใจ พิมพ์ชัดเจนไม่ควรเป็นคำถามนำที่แนะคำตอบให้เสร็จ มุ่งคำตอบที่เฉพาะเจาะจง ไม่ก่อให้เกิดความลำบากใจแก่ผู้ตอบ

ขั้นที่ 5 ขั้นตรวจสอบร่างแบบสอบถาม อาจกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งหรือทั้งสองกรณี ดังนี้

5.1 ตรวจสอบโดยผู้ร่างเอง ซึ่งพิจารณาในด้านของ

5.1.1 การใช้คำถามนั้นเหมาะสมหรือไม่ มีลักษณะเข้าใจง่าย ชัดเจน เพียงใด ตอบปัญหาในการวิจัยหรือไม่ มีคำถามใดซับซ้อน เป็นต้น

5.1.2 การเรียงลำดับข้อคำถาม ควรนำคำถามง่าย ๆ ขึ้นก่อนหรือเรียงตามลำดับความสมเหตุสมผล ความต่อเนื่อง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบ

5.2 ตรวจสอบโดยบุคคลภายนอก โดยปกติมักจะใช้ผู้เชี่ยวชาญใน

ประเด็นปัญหาการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบซึ่งมักได้รับข้อเสนอแนะที่ไม่ลำเอียง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 ขั้นทดลองใช้แบบสอบถาม ในทางปฏิบัติเป็นขั้นที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ตามกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่สนใจศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าร่างแบบสอบถามที่สร้างมีข้อบกพร่องด้านใดบ้าง

ขั้นที่ 7 ขั้นปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม เป็นขั้นที่นำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะจากขั้นที่ 6 มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะข้อคำถามตรงตามเกณฑ์การสร้าง ตลอดจนต้องมีความเชื่อมั่น (Reliability) ที่สูงพอ

ขั้นที่ 7 ขั้นบรรณาธิกรณแบบสอบถาม เป็นเรื่องของการวางรูปแบบ การจัดหน้า ตลอดจนการตรวจดูตัวอักษร การสะกด ตัวการันต์ ว่าถูกต้องหรือไม่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้แม้ถึงจะเป็นสิ่งเล็กน้อยๆ แต่ก็จะมีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามได้

เมื่อได้จัดการครบตาม 8 ขั้นตอนดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ก็พร้อมที่จะนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

อุทุมพร จามรมาน(2530 :9-23)ได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ผู้สร้างแบบสอบถามต้องระบุให้ได้ว่าแบบสอบถามนี้จะถูกนำไปใช้ในเรื่องอะไร เช่น เป็นเครื่องมือของการวิจัย เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลของโครงการบางอย่าง หรือใช้เป็นเครื่องมือในการประเมิน

ขั้นที่ 2 กำหนดหมวดหรือประเด็นหลักของเนื้อหา เมื่อทราบวัตถุประสงค์แล้ว ผู้สร้างต้องพิจารณาว่าประเด็นหลักจะมีอะไรบ้าง ในขั้นนี้ผู้สร้างแบบสอบถามต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหา สาระ ทฤษฎี โครงสร้างที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 แจกแจงประเด็นหลักเป็นประเด็นย่อย เมื่อกำหนดประเด็นหลักได้แล้ว แจกแจงประเด็นหลักแต่ละประเด็นออกมาเป็นประเด็นย่อย ขั้นที่ 3 นี้จำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ในเนื้อหา แจกแจงประเด็นหลักออกมาเป็นประเด็นย่อยให้ครบถ้วน ผู้สร้างแบบสอบถามต้องใช้ความรู้หรือผลการศึกษาค้นคว้ามาช่วยแจกแจงประเด็นหลักออกมาให้ครบถ้วนให้ได้

ขั้นที่ 4 กำหนดจำนวนข้อคำถาม กำหนดสัดส่วนหรือน้ำหนักของประเด็นหลักแต่ละประเด็นในประเด็นหลักทั้งหมด และกำหนดสัดส่วนหรือน้ำหนักของประเด็นย่อยในประเด็นหลักแต่ละประเด็น กำหนดจำนวนข้อคำถามประเด็นย่อย พิจารณาสัดส่วนเทียบกลับไปหาจำนวนข้อทั้งหมด ประเด็นย่อย และประเด็นหลัก

ขั้นที่ 5 กำหนดประเภทของคำถาม ประเภทของคำถามจำแนกได้ 3 ประเภท คือ

5.1 ประเภทถามความรู้

5.2 ประเภทถามความคิดเห็น ทศนคติ

5.3 ประเภทถามพฤติกรรม

ในแบบสอบถามแต่ละฉบับ ผู้สร้างต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างว่า ต้องการจะถามอะไร อะไรในที่นี้ คือ ความรู้ความจริง ความคิดเห็น ทศนคติ พฤติกรรม เพราะคำถามที่จะถาม สารดังกล่าวมีความแตกต่างกันในภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 6 กำหนดรูปแบบของคำถาม ผู้สร้างต้องสามารถกำหนดรูปแบบของคำถามได้ ก่อนการเขียนข้อคำถาม

ขั้นที่ 7 ตรวจสอบความสอดคล้อง ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามว่าตรงตามสาระเนื้อหา ครอบคลุมประเด็นหลัก ประเด็นย่อย และสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามหรือไม่

ขั้นที่ 8 จัดทำแบบสอบถามฉบับร่างแบบสอบถามทุกฉบับจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ คือ

8.1 ชื่อของแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามใคร เกี่ยวกับเรื่องอะไร

8.2 คำชี้แจง ได้แก่ การระบุวัตถุประสงค์ในการถามและวิธีการตอบ

8.3 เนื้อหา สารระ ได้แก่ การจำแนกเนื้อหาสาระออกเป็นตอน ๆ เพื่อให้สะดวก ในการตอบ

ขั้นที่ 9 ทดลองใช้ แกะไข จัดพิมพ์

5.5 การส่งแบบสอบถาม

การส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยทั่วไปทำได้ 2 วิธี คือ การนำส่งและ เก็บด้วยตนเอง กับการส่งทางไปรษณีย์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 163 -164) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การส่งแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง วิธีนี้ไม่ค่อยมีปัญหายุ่งยากเพียงแค่ผู้วิจัย หรือเจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลนำแบบสอบถามไปส่งให้กลุ่มตัวอย่างถึงที่อยู่ด้วยตนเอง และรอรับกลับคืนโดยทันที

2. การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เป็นวิธีที่ประหยัดและสะดวกมาก เหมาะ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อย่างกระจัดกระจายการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 กำหนดรหัส (Code) ของแบบสอบถามไว้ทุกฉบับ เพื่อจะได้รู้ว่าแบบสอบถามนั้นส่งไปให้ใคร ทำให้สะดวกเมื่อต้องติดตามในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนในเวลาที่กำหนด

2.2 จำหน่ายถึงผู้รับให้ชัดเจน ควรระบุ ชื่อ-สกุล จะดีกว่าการใช้ตำแหน่งเพียงอย่างเดียว

2.3 ติดแสตมป์ให้เรียบร้อย ทั้งการส่งไปและการส่งกลับ

จะเห็นได้ว่าวิธีการส่งแบบสอบถามทั้ง 2 วิธี วิธีที่มีปัญหาในเรื่องของอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม เทคนิควิธีที่สามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับให้สูงขึ้นได้คือ การติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการแจ้งให้ทราบก่อนส่งแบบสอบถาม (สุภาภรณ์ โกเฮงกุล. 2531 : บทคัดย่อ ; สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ. 2531: บทคัดย่อ ; จิรดา วุฒพยากร. 2536 : บทคัดย่อ) ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาวิธีการส่งแบบสอบถาม 3 แบบ คือส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตัวผู้วิจัยเอง ส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่งจดหมายนำก่อนส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ว่าจะมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามและผู้ตอบจะมีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันหรือไม่

5.6 ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย พอสรุปได้ดังนี้

5.6.1 ข้อดีของการใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม มีข้อดีหลายประการ (Berdie and Anderson. 1975 : 255 - 257) เช่น

1. ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับการสัมภาษณ์ในกรณีที่ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรขนาดใหญ่และอยู่กระจัดกระจาย

2. แบบสอบถามถึงมือผู้รับแน่นอนกว่าการออกไปสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ตอบอาจไม่อยู่บ้าน หรือไม่ยินดีพบผู้สัมภาษณ์

3. ส่งได้ทั่วถึงทุกห้องที่มีบริการทางไปรษณีย์

4. ในกรณีที่เป็นแบบสอบถามปลายปิดจะสะดวกต่อการสรุปผล เพราะผู้ตอบตอบข้อความที่เหมือนกันและเป็นแบบฟอร์มเดียวกันเป็นการควบคุมสภาวะการณ์ให้คล้ายคลึงกันและผู้ตอบตอบได้ง่ายไม่ยุ่งยาก

6.สามารถควบคุมแบบสอบถามให้ถึงมือผู้ตอบได้ในเวลาไล่เลี่ยกันจึงทำให้การตอบอยู่ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

7. เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ตอบส่วนใหญ่คุ้นเคย

5.6.2 ข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์

การใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลมีข้อจำกัดหรือจุดอ่อนอยู่หลายประการด้วยกัน (Berdie and Anderson. 1975 : 255) ดังต่อไปนี้

1. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนในอัตราต่ำ ข้อจำกัดนี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้นักวิจัยเกิดความท้อถอยและขาด ที่จะนำการส่งและคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์มาใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ทำให้ข้อสรุปที่ได้ไม่น่าเชื่อถือเพราะข้อมูลขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

2. เป็นการเก็บข้อมูลแบบขอรื้อให้กลุ่มตัวอย่างตอบอย่างจริงจัง ข้อมูลจะเชื่อถือได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์และความจริงจังของผู้ตอบ

3. บางที่ผู้ตอบไม่เห็นความสำคัญของแบบสอบถามอาจจะละเลยไม่ตอบหรือขาดการพิจารณาในการตอบให้รอบคอบ ทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ

4. มีลักษณะยืดหยุ่นน้อย ถ้าผู้ตอบไม่เข้าใจคำถามหรือเข้าใจไปอีกทางหนึ่งคำตอบที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือตอบไม่ตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ

5. ผู้ตอบบางกลุ่มมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อแบบสอบถาม

6. ไม่สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างที่อ่าน และเขียนหนังสือไม่ได้

7. ผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่ได้ตอบด้วยตนเอง ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง

เมื่อพิจารณาข้อจำกัดของการใช้แบบสอบถามแล้ว จะเห็นว่าการได้รับแบบสอบถามกลับคืนในอัตราที่ต่ำ เป็นข้อจำกัดที่สำคัญที่สุดของการใช้แบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ทั้งนี้จากการได้รับแบบสอบถามกลับในอัตราที่ต่ำ ทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเกิดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากร นอกจากนี้ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งที่สำคัญมากก็คือ ความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลที่ผู้ตอบตอบด้วยความจริงจังหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องความเที่ยงตรงของข้อมูล ดังนั้นงานวิจัยจึงต้องคำนึงถึงอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และข้อมูลที่ได้รับต้องเป็นข้อมูลที่ผู้ตอบตอบด้วยความจริงจังจึงจะทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ

6. การวัดเจตคติ

6.1 ความหมายของเจตคติ

คำว่า ทศนคติ หรือเจตคติ เป็นศัพท์บัญญัติทางวิชาการ มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Attitude" มาจากภาษาละตินว่า "Aptus" เป็นนามธรรม ที่หมายถึงความเหมาะสม หรือการดัดแปลงให้เหมาะสม ดังนั้น เจตคติจึงหมายถึงการเตรียมพร้อมแห่งสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (สุชา จันทรเฒ. 2533 : 72) เจตคติเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะแสดงออกในทางพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล และเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางอารมณ์อย่างใกล้ชิด

การแสดงออกของเจตคติในทางพฤติกรรมศาสตร์นี้ นิวโคม (Newcomb. 1950 : 128) ได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เป็นการแสดงออกในรูปของการอยากปฏิบัติ อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เช่น เจตคติในเชิงบวก (Positive Attitude)
2. การแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ เป็นการแสดงออกในรูปการเบียดเบียนอยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น เป็นเจตคติในเชิงลบ (Negative Attitude)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้นิยามหรือความหมายเจตคติหลายท่าน ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 52-54)

แอลพอร์ต (Allport. 1935) ให้นิยามเจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของจิต ซึ่งเกิดขึ้นโดยประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้เป็นแรงพยายามที่จะกำหนดทิศทางหรือปฏิบัติต่อ บุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurstone. 1946) ให้ความหมายเจตคติว่า เป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้ เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บท-ความ องค์กร ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้แสดงให้เห็นความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

แคมเบลล์ (Cambell. 1950) นิยามเจตคติว่าเป็นอาการรู้สึกตอบสนองต่อเป้าเจตคติอย่างคงเส้นคงวา

แคทซ์ (Katz. 1960) นิยามเจตคติเป็นความรู้สึกโน้มน้าวของแต่ละบุคคลที่จะประเมินสัญลักษณ์ สิ่งของ หรือโฉมหน้าโลกของเราด้วยความเต็มใจหรือไม่เต็มใจ

เบม (Bem. 1970) นิยามเจตคติคือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

ฟิชบายและไอซ์เจน (Fishbein and Aijen.1975) มองเจตคติว่าเป็นอารมณ์ความโน้มเอียงจากการเรียนรู้ที่ตอบสนองความเต็มใจหรือไม่เต็มใจต่อเป้าเจตคติที่กำหนดไว้อย่างคงเส้นคงวา

ลัวัน สายยศ (2517) ได้นิยามเจตคติว่า เป็นอารมณ์ความรู้สึกอันบังเกิดจากการได้สัมผัสรับรู้ต่อสิ่งนั้น โดยแสดงความโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งในรูปของการประเมินว่าชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ

6.2 ลักษณะการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติมีลักษณะการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าเป้าเจตคติ นักจิตวิทยาบางคนมีแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติเป็นองค์ประกอบ ดังนี้ เชฟเวอร์ (Shaver. 1977 : 168-170) ได้แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

6.2.1 องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ เช่น คน วัตถุ สิ่งของ เป็นต้น

6.2.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกที่สัมพันธ์กับสิ่งเร้า ซึ่งมาจากการที่บุคคลเมื่อได้รับรู้กับสิ่งเร้าแล้วแสดงความพอใจหรือไม่พอใจ ดีหรือเลว ชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น

6.2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลประพฤติปฏิบัติในการที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน เป็นต้น

นอกจากลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว เจตคติเป็นส่วนหนึ่งของการวัดทางด้านความรู้สึกที่แครธวอลและคณะ (Krathworhl. 1964) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติเป็นขั้นที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเต็มใจที่ตอบสนองจนมองเห็นคุณค่าถึงขั้นชื่นชอบคุณค่า จึงจะเกิดเจตคตินั่นเอง

6.3 วิธีการวัดเจตคติ

เจตคติสามารถวัดด้วยการสังเกตหรือการทดสอบหรือด้วยแบบทดสอบ การวัดเจตคตินิยมกันมีอยู่หลายวิธี (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 66-121) คือ

6.3.1 วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Method) เป็นวิธีที่เรียกว่า Priori approach วิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตราของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัย และกำหนดค่ามาตรามีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 11 มาตรา

6.3.2 วิธีของลิเคอร์ท (Likert's Method) วิธีนี้กำหนดมาตราเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นจะกำหนดค่าไว้หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว จึงมีชื่อว่า Posteriori approach

6.3.3 วิธีของออสกู๊ด (Osgood's Method) เป็นวิธีวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic differential Scales) มาใช้ในการสร้างมาตราวัด

6.3.4 วิธีของกัตแมน (Guttman's Method) เป็นแนวคิดการจัดมาตราที่มีความเข้มข้นแตกต่างกันตามลำดับ เพื่อวัดองค์ประกอบ หรือมิติเดียว (Unidimensional) การพิจารณาจากการวัดด้านความสามารถ หรือวัดด้านสติปัญญาจะมองเห็นได้ชัดเจน เป็นมาตราความเข้มข้นสะสม (Cumulative scale) และมาตราที่สมบูรณ์ของกัตแมน (Perfect Guttman Scale) จะเป็นลักษณะโครงสร้างสามเหลี่ยมมุมฉาก

6.3.5 วิธีของฟิชบาย (Fishbein's Method) แนวคิดของมาตราใช้แบบลิเคอร์ทและออสกู๊ดเป็นหลัก ต่างกันตรงแนวคิดการเกิดเจตคติ

จะเห็นว่าทั้ง 5 วิธีดังกล่าว วิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ วิธีของลิเคอร์ท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวัดเจตคติตามแนวของลิเคอร์ทด้วย

6.4 การสร้างเจตคติแบบลิเคอร์ท (Likert's Method)

เครื่องมือวัดเจตคติแบบลิเคอร์ท บางทีเรียกว่า Summated Rating Method ลิเคอร์ทสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ.1932 เป็นวิธีการสร้างที่ง่าย มีความเชื่อมั่นสูงและพัฒนาเพื่อวัดด้านความรู้สึกได้หลายอย่าง การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบนี้เป็นวิธีประเมินน้ำหนักความรู้สึกของข้อความในตอนหลัง คือหลังจากเอาเครื่องมือไปสอบวัดแล้ว การสร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติจะต้องให้ครอบคลุมและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ข้อความอาจจะเป็นทางบวกหมด หรือทางลบหมด หรือผสมกันก็ได้ การนำคะแนนข้อที่เห็นด้วยหรือข้อที่ไม่เห็นด้วยมาพล็อตกราฟจะเป็นรูปแบบ Monotonous คือเป็นลักษณะที่ไปด้วยกัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 90-96)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบลิเคอร์ท มีดังนี้

1. เลือกชื่อเป้าเจตคติ (Attitude Object) ก่อน เช่น เจตคติต่ออาชีพครู เป้าเจตคติอาจจะเป็นคน วัตถุ สิ่งของ องค์กร สถาบัน ฯลฯ แล้วแต่ละเลือก ยิ่งแคบยิ่งดี ยิ่งกำหนดช่วงเวลาด้วยแล้ว การแปลผลจะให้ความหมายดีขึ้น

3. การตรวจสอบข้อความ เป็นการตรวจสอบขั้นแรก เพื่อดูให้แน่ชัดว่าข้อความนั้น เขียนไว้เหมาะสมดีหรือไม่ การตอบจะให้ตอบว่าชอบ-ไม่ชอบ,ดี-ไม่ดี หรือเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ควรใช้มาตรา 3 มาตรา, 4 มาตรา หรือ 5 มาตรา เป็นต้น

4. การให้น้ำหนัก จะเป็น 2, 3, 4, 5 นั้นแล้วแต่ความเหมาะสม แต่การให้น้ำหนักตัวเลือกนั้นไม่มีวิธีดำเนินการดังนี้

ก. วิธีหาน้ำหนักซิกมา (Sigma Deviate weighting method) นั้นคือหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่หาจากจุดที่เป็นกลางของพื้นที่ของแต่ละตัวเลือกที่มีอยู่

ข. วิธีหาน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน (Standard score weighting method) การหาน้ำหนักแบบนี้ต้องหาคะแนนมาตรฐานที่จุดกึ่งกลางของช่วงพอดี

ค. วิธีกำหนดน้ำหนักแบบพลการ (Arbitrary weighting method) วิธีนี้เป็นการกำหนดโดยคิดว่าถ้ามากที่สุดให้ 5 ถัดมาเป็น 4 เป็น 3 เป็น 2 เป็น 1 นั่นคือ น้อยที่สุดให้เลขต่ำสุดนั่นเอง

5. การทดลองคุณภาพเบื้องต้น ในระยะนี้ต้องการศึกษาว่าข้อความแต่ละข้อมีอำนาจจำแนกผู้ที่มีเจตคติสูงกับมีเจตคติต่ำแตกต่างกันหรือไม่ นั่นคือพยายามหาว่าข้อความข้อนั้น ถ้าใครตอบมาตราสูงแสดงว่ามีเจตคติสูง ถ้าใครตอบมาตราต่ำจะเป็นคนมีเจตคติต่ำหรือไม่นั่นเอง

6. การจัดแบบทดสอบ เมื่อได้ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกดีแล้ว พิจารณาว่าจะกำหนดกี่ข้อ ตามหลักการถ้าข้อความมีคุณภาพสูงมากจะใช้ 10-15 ข้อก็ได้ แต่โดยทั่วไปและจะมีตั้งแต่ 20 ข้อขึ้นไป เพราะถ้าจำนวนข้อน้อยความเชื่อมั่นมักจะมีค่าน้อย ความเที่ยงตรงก็ไม่ได้

7. การตรวจให้คะแนน การให้คะแนนให้ตามมาตราที่กำหนดแต่ละข้อ ถ้าเป็นข้อความเปลี่ยนมาเป็นตัวเลข แต่ถ้าเป็นตัวเลขแล้วก็นำตัวเลขที่ผู้ตอบเลือกมารวมเลย กรณีข้อความเป็นความรู้สึกทางลบ จะต้องกลับตัวเลขกันกับข้อความที่เป็นไปทางบวก

8. การหาคุณภาพอื่น ๆ เช่น ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ความเชื่อมั่น หาได้โดยวิธี

- สอบซ้ำ (Test-retest)
- คู่ขนาน
- แบ่งครึ่งฉบับ (Split-half)
- สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ใช่มาก

ความเที่ยงตรง หาได้โดยวิธี

- Construct Validity
- Content Validity
- Criterion-Related Validity

ความเที่ยงตรง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

- Construct Validity
- Content Validity
- Criterion - Related Validity

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้นำเสนองานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

งานวิจัยต่างประเทศ มีผู้ทำการวิจัยดังนี้

สเลตโต (Linsky 1940 : 90 ; citing Sletto . n.d.) ศึกษาถึงขนาดของแบบสอบถามที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับ พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างอัตราการตอบแบบสอบถามที่มีความยาว 10 หน้า 25 หน้า และ 35 หน้า คือ มีอัตราการตอบร้อยละ 68 60 และ 63 ตามลำดับ

ไวส์แมน (Wiseman 1954 : 210 - 212) ได้ศึกษาอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ในกลุ่มที่ใช้โทรศัพท์แจ้งให้ทราบล่วงหน้า พบว่าอัตราการตอบกลับร้อยละ 44.7 กลุ่มที่ไม่ได้ติดต่อก่อนมีอัตราตอบกลับร้อยละ 24.5 ซึ่งมีการศึกษาอีกครั้ง พบว่าอัตราการตอบกลับแบบสอบถามของกลุ่มใช้โทรศัพท์แจ้งให้ทราบล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 67 และกลุ่มที่ไม่ได้ติดต่อก่อนคิดเป็นร้อยละ 47

นีวิน และ ฟอร์ด (Nevin and Ford 1968 : 116-118) ศึกษาถึงการกำหนดวันของการตอบกลับทางไปรษณีย์ โดยทดลองกำหนดวันส่งเป็น 5 วัน 7 วัน และ 9 วัน ผลปรากฏว่าอัตราการตอบกลับทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ 2 ข้อ คือข้อแรกถ้าเลื่อนการกำหนดวันส่งออกไปจะทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนในอัตราที่สูงขึ้นข้อที่สองคืออัตราการตอบกลับคืนจะมากในช่วง 7 วัน ดังนั้นเวลา 7 วันหลังจากส่งแบบสอบถามถือว่าเป็นเวลามาตรฐานสำหรับการส่งแบบสอบถาม

คิมเบล (Kimball.1970:63-64) ได้ศึกษาการเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม พบว่าอัตราการตอบกลับระหว่างกลุ่มที่ได้รับจดหมายนำที่ใช้คำขึ้นต้นแบบเจาะจง และแบบไม่เจาะจงตัวผู้ตอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือร้อยละ 26.8 กับร้อยละ 26

กาवास และ อเลนมอনি (Kawash and Aleamoni, 1971: 589-592) ผลของการลงนามในแบบสอบถามมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม โดยได้ทดลองโดยกลุ่มแรกส่งจดหมายพร้อมลายเซ็นจริง กลุ่มหลังจดหมายนำที่มีลายเซ็นของผู้วิจัย ซึ่งเป็นแบบอัตโนมัติ ผลปรากฏว่า อัตราการตอบกลับของทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน คือ ร้อยละ 28.52 และ 27.18

พูริช (Pucel . 1971 : 188-193) ได้ศึกษาถึงการติดตามแบบสอบถามมีผลกับรูปแบบการส่งแบบสอบถาม โดยพบว่าอัตราการตอบกลับ ของกลุ่มที่ได้รับจดหมายนำ เท่ากับ 51.5 ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้รับจดหมายนำเท่ากับ 42.9

เอนเจนท์ฮาร์ด (Engelhart. 1972 : 96) ได้ศึกษาถึงแบบสอบถามที่มีองค์การสนับสนุน ซึ่งพบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐ เช่นสมาคม NEA (The National Education Association) หรือหน่วยงานของรัฐอื่นๆ สนับสนุนอัตราการตอบกลับแบบสอบถามจะสูงกว่างานวิจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีหน่วยงานใด ๆ สนับสนุน ซึ่ง Engelhart ให้ข้อเสนอว่า นักศึกษาต้องการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาของตน

ดูป และ ฟรีดแมน (Doob and Freedman. 1973 : 346-347) ศึกษาผลของการให้การสนับสนุนในการวิจัยมีผลต่ออัตราการตอบกลับ พบว่าอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่มหาวิทยาลัยสนับสนุน (Stanford University) สูงกว่า อัตราการตอบกลับที่หน่วยงานเอกชนสนับสนุน (Industrial Research Associates) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ร้อยละ 55.8 และ 29.2 ตามลำดับ

คลอลล์เซน และ ฟอร์ด (Clausen and Ford . 1974 : 505) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคำขึ้นต้นจดหมายนำ พบว่า อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม ที่จดหมายนำใช้คำขึ้นต้นแบบเจาะจงผู้ตอบ และแบบไม่เจาะจงตัวผู้ตอบไม่แตกต่างกัน

เอสเซล และ วอคเกอร์ (Etzel and Walker. 1974 : 219-221) ได้ศึกษารูปแบบการติดตาม 3 แบบโดยการส่งจดหมายติดตาม พร้อมกับส่งแบบสอบถามฉบับใหม่ไปให้ ใช้จดหมายติดตามแต่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามฉบับใหม่ไปให้ และไม่มีการติดตาม พบว่า อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามร้อยละ 52.9, 59 และ 38.8 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าการใช้จดหมายติดตามแต่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามฉบับใหม่ไปให้ มีอัตราการตอบกลับสูงสุด เอสเซล และ วอคเกอร์ จึงได้เสนอแนะว่าในการติดตามควรใช้จดหมายติดตาม แต่ไม่ต้องส่งแบบสอบถามฉบับใหม่ไปให้ เพราะนอกจากจะทำให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้นแล้ว ยังเป็นการประหยัดรายจ่ายอีกด้วย

นิโคล และ เมเยอร์ (Linsky. 1975 : 95 ; citing Nichols and Meyer. 1961) พบว่า การใช้ไปรษณียบัตรเตือนกลุ่มตัวอย่าง จะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเตือน โดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 58 และ 37 ตามลำดับ

ลินสกี (Linsky. 1975 : 83 - 95) ได้ศึกษาพบว่าการลงนามจริงของผู้วิจัยในจดหมาย นำมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสูงกว่าแบบชั้นหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 66 และ ร้อยละ 32 ตามลำดับ อัตราการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ สูงกว่าแบบชั้นหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 และร้อยละ 32 ตามลำดับ ส่วนการส่งทางไปรษณีย์อากาศและการส่งแบบพิเศษ นั้นไม่แตกต่างกัน

แฟรดเซอร์ และ เบิร์ด (Linsky. 1975 : 93 ;citing Frazier and Bird. 1958) ได้ศึกษาพบว่าอัตราการตอบกลับของกลุ่มที่ได้รับจดหมายนำแบบเจาะจง และแบบไม่เจาะจง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างร้อยละ 34.3 และร้อยละ 27.9 ในการทดลองครั้งแรก และร้อยละ 26.4 กับร้อยละ 19.2 ในการทดลองครั้งที่สอง

ดูรานท์ และ มาร์ช (Linsky. 1975 : 84 ;citing Durant and Mass. 1961) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า โดยการติดต่อด้วยตนเอง พบว่า อัตราการตอบของกลุ่มที่ได้รับการติดต่อล่วงหน้าคิดเป็นร้อยละ 84 และกลุ่มที่ไม่ได้รับการติดต่อล่วงหน้าคิดเป็นร้อยละ 74

เฮตัน (Linsky. 1975 : 84 ; citing Heaton. 1965) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแจ้งล่วงหน้า พบว่าอัตราการตอบของกลุ่มที่ได้รับจดหมายนำ คิดเป็นร้อยละ 48.7 และกลุ่มที่ไม่ได้รับจดหมายนำคิดเป็นร้อยละ 27.1 แตกต่างกันถึงร้อยละ 21.6

สเตฟฟอร์ด (Linsky. 1975 : 84 ; citing Stafford .1966) ศึกษาถึงรูปแบบการติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถามล่วงหน้าส่งผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถาม พบว่าอัตราการตอบของกลุ่มที่ใช้โทรศัพท์ติดต่อไปก่อน คิดเป็นร้อยละ 68.2 และกลุ่มที่ไม่มีการติดต่อด้วยโทรศัพท์ไปก่อนคิดเป็นร้อยละ 20.5

ฟอร์ด (Linsky. 1975 : 84 ; citing Ford .1968) ได้ทดลองศึกษาเกี่ยวกับการแจ้งล่วงหน้าโดยใช้จดหมายนำ และทำการทดลองซ้ำ 2 ครั้ง กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ในครั้งแรก พบว่า อัตราการตอบของกลุ่มที่ใช้จดหมายนำ และกลุ่มที่ไม่ใช้จดหมายนำคิดเป็นร้อยละ 39.6 และร้อยละ 32.9 ตามลำดับ ในครั้งที่สอง พบว่าอัตราการตอบของกลุ่มที่ใช้จดหมายนำและกลุ่มที่ไม่ใช้จดหมายนำ คิดเป็นร้อยละ 21 และร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

แชมปีเปียน และ เชียร์ (Linsky. 1975 : 95 ;citing Champion and Sear.1969) ได้ทดลองใช้คำว่า “เพื่อเห็นแก่ผู้อื่น” (Altruistic) และ “เพื่อเห็นแก่ตนเอง” (Egoistic) ผล

ปรากฏว่า อัตราการตอบกลับของกลุ่มแรกเป็นร้อยละ 33.2 ซึ่งน้อยกว่า กลุ่มหลัง คือ ร้อยละ 36.8

คาร์เพ็นเตอร์ (Linsky . 1975 : 93 ; citing Carpenter .1974) ได้ทดลองศึกษาคำขึ้นต้นจดหมายนำโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พบว่า อัตราการตอบของทั้ง 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 72.2 , 66.0 และ 64.3 ตามลำดับ

เบอร์ไคท์ (Berdie . 1975 : 255 – 257) ได้ศึกษาผลของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ต่างกัน โดยทดลองใช้แบบสอบถามที่ยาว 1 หน้า 2 หน้า และ 4 หน้า โดยมีการควบคุมเนื้อหาของแบบสอบถามทั้ง 3 ขนาด ให้มีโครงสร้างอย่างเดียวกัน ปรากฏว่า อัตราการตอบกลับคิดเป็น ร้อยละ 64 , 56 และ 42 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแบบสอบถามที่สั้นกว่ามีแนวโน้มที่จะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่า และเมื่อทดสอบด้วยไคสแควร์ พบว่าขนาดของแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการตอบ

เฮนลี่ (Henly.1976 : 374-375) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับระหว่างกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับกับกลุ่มที่ไม่ได้กำหนดวันส่งกลับ ปรากฏว่าอัตราการตอบกลับของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับสูงกว่าที่ไม่ได้กำหนดวันส่งกลับอย่างมีนัยสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 25.6 และ 18.0 ตามลำดับ ในระยะก่อนการติดตามและได้สรุปว่าการกำหนดวันส่งกลับจะมีผลต่ออัตราการตอบในระยะก่อนการติดตามแต่จะไม่มีผลในระยะการติดตาม

เฮอริบอริ่ง และ บัมกาดเนอร์ (Bailey 1987 : 155 ; citing Heberlien and Baumgartner .1978) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม โดยสรุปว่าเฉลี่ยแบบสอบถามที่มีขนาดยาวจะให้อัตราการตอบสูงเท่ากับแบบสอบถามที่มีขนาดสั้น ส่วนผลของการเตือนที่มีต่ออัตราการตอบ พบว่าการเตือนทำให้อัตราการตอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ถึงร้อยละ 9

โรเบิร์ต,แมคโครี และ ฟอर्थเทอร์ (Roberts, Mccrory and Forthofer. 1978 : 407-410)ได้ทำการทดลองเพื่อหาหลักฐาน ในการส่งเสริมการใช้การกำหนดวันส่งกลับเป็นตัวกระตุ้นการตอบแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์พบว่า อัตราการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับ สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กำหนดวันส่งกลับอย่างมีนัยสำคัญ

กรีน และ สเตเกอร์ (Green and Stager. 1986 : 203-206) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศของ ผู้ตอบที่มีอัตราการตอบโดยเปรียบเทียบอัตราการตอบเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงการส่งแบบสอบถามครั้งแรก ช่วงของการติดตามครั้งที่ 1 และช่วงของการติดตามครั้งที่ 2 พบว่าอัตราการตอบกลับของเพศชายในช่วงการส่งแบบสอบถามครั้งแรกสูงกว่าเพศหญิง แต่ในช่วงของการติดตามอัตราการตอบเพศหญิงสูงกว่า

สก็อต (Bailey. 1987 : 158 ; citing Scott.1961) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ พบว่าคนที่ไม่ตอบส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ และเป็นหญิงที่แต่งงานแล้วมากกว่าหญิงที่ยังไม่ได้แต่งงาน ส่วนอัตราการตอบของเพศหญิงและเพศชายไม่แตกต่างกัน แต่อัตราการตอบของหญิงที่แต่งงานแล้ว สูงกว่าหญิงที่ยังไม่ได้แต่งงานและกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 5 ปี ดังนั้นกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีแนวโน้มที่จะไม่ตอบแบบสอบถามมากกว่ากลุ่มอื่น แต่เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติพบว่าไม่แตกต่างกัน และยังได้ศึกษาเปรียบเทียบอัตราการตอบระหว่างกลุ่มที่มีการติดตาม 2 ครั้ง กับกลุ่มที่ไม่มีการติดตามพบว่า อัตราการตอบกลับของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน คือร้อยละ 95.6 และร้อยละ 74.8 ตามลำดับ นอกจากนี้ สก็อต ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตือน พบว่า อัตราการตอบกลับของกลุ่มที่มีการเตือน 2 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 93.2 และกลุ่มที่มีการเตือน 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 85.9

เบนเทอร์ (Bailey. 1987 : 162 ; citing Bender. 1967) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเดือนที่เหมาะสมในการส่งแบบสอบถามที่มีผลต่ออัตราการตอบ พบว่าเดือนมีนาคมเป็นเดือนที่ได้รับการตอบสูงสุด รองลงมาคือ เดือนเมษายน และต่ำสุด คือ เดือนกุมภาพันธ์ ในทำนองเดียวกัน เอ็นอีเอ (NEA. 1930; citing Bailey. 1987 : 162) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอัตราการตอบ พบว่าเดือนที่ได้รับการตอบกลับสูงสุด คือเดือนกันยายน หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงจากร้อยละ 76 ในเดือนกันยายน เป็นร้อยละ 61 ในเดือน พฤษภาคม

นีเดอร์ฮอฟท์ (Bailey. 1987 : 158 ; citing Nederhof .1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้สิ่งตอบแทนเป็นปากกา พบว่าการให้สิ่งตอบแทนจะช่วยให้อัตราการตอบเพิ่มขึ้นในระยะแรก แต่ถ้าใช้ในระยะการติดตามอัตราการตอบจะเท่าเดิม นั่นคือสิ่งตอบแทนจะไม่มีผลต่ออัตราการตอบในระยะการติดตาม

ฟ็อก (Fox .1988 : 467-491) ได้วิเคราะห์เมทาดาเกี่ยวกับการวิจัยที่เพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ พบว่าการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าสามารถเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอัตราการตอบกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9 ถึงร้อยละ 47.7

งานวิจัยภายในประเทศ มีผู้ทำการวิจัยดังนี้

อัญชลี คงมัน (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู – อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับผลของสิ่งตอบแทนที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ พบว่าอัตราการตอบของกลุ่มที่ได้รับสิ่งตอบแทนสูงกว่ากลุ่มที่

ไม่ได้รับสิ่งตอบแทน และ การให้สิ่งตอบแทนในระยะแรกทำให้ได้รับอัตราการตอบกลับสูงกว่าในระยะติดตาม ส่วนการส่งแบบสอบถามโดยไปรษณีย์ลงทะเบียน และโดยไปรษณีย์ธรรมดาพบว่าอัตราการตอบกลับของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน (ร้อยละ 64.29 และ 57.14 ตามลำดับ) และพบว่าอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตาม และภายหลังการติดตาม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.71, 65.71 และ 79.52 ตามลำดับ

วิไลวรรณ ศาการวิมล (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสี ความยาวของแบบสอบถาม และวิธีการติดตามที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 1 พบว่า อัตราการตอบแบบสอบถามที่มีความยาว 4 หน้า สูงกว่าแบบสอบถามที่มีความยาว 12 หน้า (ร้อยละ 92.75 และ 89.00 ตามลำดับ) ส่วนอัตราการตอบแบบสอบถามที่มีความยาว 4 หน้า และ 8 หน้า พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนอัตราการตอบกลับของกลุ่มที่ติดตามแบบสอบถามโดยการให้การติดตามสูงกว่ากลุ่มที่ติดตามโดยใช้จดหมายแบบเป็นทางการ และกลุ่มที่ใช้จดหมายแบบไม่เป็นทางการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ร้อยละ 95.50, 85.75 และ 90.25 ตามลำดับ) และอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตาม และภายหลังการติดตาม 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 61.66, 90.50 ตามลำดับ

สุเทพ ไชยบุตร (2527 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าจดหมายนำที่ออกโดยบุคคลที่ต่างกัน คือหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมโรงเรียน กรมสามัญการศึกษา หัวหน้าภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และตัวผู้วิจัยเอง ไม่ทำให้อัตราการตอบกลับแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 75.38 73.08 และ 71.54 ตามลำดับ และพบว่าอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตามและภายหลังการติดตาม 1 ครั้ง รวมคิดเป็นร้อยละ 73.33

พิชัย แก้วสุวรรณ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอัตราการตอบกลับเมื่อผู้ลงนามในจดหมายนำของแบบสอบถามมีตำแหน่งต่างกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างของอัตราการตอบเมื่อผู้ลงนามในจดหมายนำมีตำแหน่งต่างกัน คือ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายการศึกษา, ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา, ผู้อำนวยการกองโรงเรียนและผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ ทั้ง 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนการติดตาม ร้อยละ 64.33, 61.67, 64.67 และ 63.33 ช่วงการติดตามครั้งที่ 1 ร้อยละ 75.67, 71.00, 78.33 และ 75.00 และช่วง

การติดตามครั้งที่ 2 ร้อยละ 84.67, 80.33, 84.00 และ 81.00 ตามลำดับ และอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตาม และภายหลังการติดตาม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.50, 75.00 และ 82.50 ตามลำดับ

อนงค์ ลิ้มประไพพงษ์ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบอัตราการตอบแบบสอบถาม เมื่อรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับต่างกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ครู-อาจารย์ ที่กำลังปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าอัตราการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับที่แน่นอน กับกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความ คิดเป็นร้อยละ 57.62 และ 49.29 ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เปรียบเทียบการกำหนดวันส่งกลับที่แน่นอน 3 วัน 7 วัน 14 วัน คิดเป็นร้อยละ 52.86 62.86 57.14 ตามลำดับ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับภายใน 7 วัน สูงกว่าอัตราการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่ไม่ได้กำหนดวันส่งกลับอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีอัตราการตอบคิดเป็นร้อยละ 62.86 และ 47.14 ตามลำดับ การกำหนดวันส่งกลับโดยใช้การระบุข้อความ "โปรดส่งคืนโดยเร็วที่สุด" กับ "กรุณาส่งคืนตามแต่ท่าน" พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีอัตราการตอบคิดเป็นร้อยละ 57.14, 41.43 ตามลำดับ

เชิงชาย เหมพัฒน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตือน ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอัตราการตอบกลับของกลุ่มที่ได้รับการเตือน 1 ครั้ง การเตือน 2 ครั้ง และไม่ได้รับการเตือน คิดเป็นร้อยละ 90, 87 และ 74 ตามลำดับ และอัตราการตอบกลับแบบสอบถามจากการเตือน หลังจากส่งแบบสอบถามไปให้ 7 วัน สูงกว่าอัตราการตอบกลับจากการเตือนหลังจากส่งแบบสอบถามไปให้ 10 วันทำการ หรือ 2 สัปดาห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าและการระบุวันส่งกลับที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับ พบว่าการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยใช้จดหมายนำ กับกลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อัตราการตอบของกลุ่มที่ได้รับแจ้งให้ทราบล่วงหน้าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 77.25 และ 65.50 ตามลำดับส่วนการระบุวันส่งกลับยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะสรุปเกี่ยวกับอัตราการตอบกลับของกลุ่มที่ไม่กำหนดวันส่งกลับกับกลุ่มที่กำหนดวันส่งกลับ ทั้ง 3 ช่วงของการส่ง คือ ก่อนการติดตาม (ร้อยละ 73.25 , 69.50) ติดตามครั้งที่ 1 (ร้อยละ 87.00 , 84.75) ติดตามครั้งที่ 2 (ร้อยละ 96.50 , 96.50) ตามลำดับ และพบว่าอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตาม และภายหลังการติดตาม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 71.38, 85.88 และ 94.88 ตามลำดับ

สุภาภรณ์ โกเฮงกุล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าอัตราการตอบของกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ต้องระบุชื่อสูงกว่ากลุ่มผู้ตอบที่ต้องระบุชื่อ (ร้อยละ 84.64 และ 75.00 ตามลำดับ) ส่วนอัตราการตอบแบบสอบถามในช่วงก่อนการติดตามและภายหลังการติดตาม 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.64, 69.11 และ 79.82 ตามลำดับ

วีณา อัครธรรม (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของประเภทการเตือนและเพศของผู้ตอบที่มีต่ออัตราการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พบว่าอัตราการตอบกลับแบบสอบถามของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง และพบว่าอัตราการตอบกลับของเพศชายในช่วงการส่งแบบสอบถามครั้งแรกสูงกว่าเพศหญิง แต่ในช่วงของการติดตามอัตราการตอบของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่า ตัวแปรที่จะส่งผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามนั้นประกอบด้วย ตัวแปรต่างๆ มากมาย เช่น วิธีการส่งแบบสอบถาม พบว่า การแจ้งล่วงหน้าจะมีอัตราการตอบกลับสูง (Durant and Mass. 1961 ; Heaton. 1965 ; Statford. 1966; Ford. 1968 ; Puce. 1971; Wiseman. 1954 ; Fox.1988 ; สุชีรา ภัทรายุตรรณ. 2531) และใน ส่วน อื่น ๆ เช่น การส่งจดหมายนำ การกำหนดวันส่งกลับ การติดตามผล ล้วนแล้วแต่มีผลต่ออัตราการตอบกลับทั้งสิ้น แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยใดสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านขนาดของโรงเรียนเลย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าจะมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม คือตัวแปรด้านวิธีการส่งแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียน

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบความจริงใจของผู้ตอบ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชุดคำตอบ (Response Set) มาตรฐานวัดความพึงปรารถนาของสังคม (Social Desirability Scale) การแกล้งตอบ (Faking) ความคงที่ของผู้ตอบ (Self Consistency) ซึ่งสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ มีผู้ทำการวิจัยดังนี้

บราวน์เฟน (Brownfain. 1952 : 596-597) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสเกลเพื่อวัดทัศนคติความคงที่ของตนเอง โดยถือเอาการตอบที่ไม่สอดคล้องกันของผู้ตอบระหว่างการให้น้ำหนักคะแนนตนเองในสิ่งที่ดีที่สุด และสิ่งที่เลวที่สุด เป็นหลักในการพิจารณาคะแนนความคงที่ ซึ่งคิดได้จาก ผลบวกของความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ผู้ตอบให้น้ำหนักตนเองว่า

ดีที่สุดและเร็วที่สุด จากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนิสิตชาย จำนวน 62 คน พบว่า คนที่ได้คะแนนคงที่สูง มีแนวโน้มที่จะเป็นคนยอมรับนับถือตนเองหรือมองเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นคนที่กว้างขวาง และรู้จักบุคคลหลายๆ คน

โดนนาท (Donald. 1960 : 99-114) ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทางไปรษณีย์ระหว่างกลุ่มที่ตอบทันทีกับกลุ่มที่ตอบช้า พบว่ามีความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มทั้งสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและข้อมูลที่ได้จากกลุ่มที่ตอบช้า จะมีความไม่คงที่ในการตอบ

นิวแมน (Newman. 1962 : 37-39) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ตอบทันทีกับกลุ่มที่ตอบช้าพบว่ากลุ่มที่ตอบทันทีมีความผิดพลาดน้อยกว่ากลุ่มที่ตอบช้าซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กูคสดัท (Godstadt) ที่พบว่าข้อมูลความคิดเห็นระหว่างแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาเร็วกับแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาช้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แคมป์เบลล์ และทรอคแมน (Campbell and Trockman. 1963 : 276-279) ได้ศึกษาผลของการใช้สเกลตรวจสอบในแบบสำรวจชุด MVII (The Minesota Vocational Interest Inventory) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เซทคำตอบประเภทที่ ผู้ตอบรีบเร่งหรือตอบโดยไม่ดูตัวแบบสอบถามเลย โดยใช้สเกลตรวจสอบคำตอบคือ ข้อความที่มีผู้ตอบน้อย สามารถแยกกลุ่มผู้ตอบที่ตอบอย่างจริงจังออกจากกันได้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาธานาเซียว (R.Athanasios. 1968 : 1181-1188) ได้สร้างสเกลเอฟแบบสมมาตร (Balance – F scale) เพื่อวัดคุณลักษณะด้านการเชื่อฟังผู้มีอำนาจ(authoritarianism) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของชุดคำตอบ โดยสร้างข้อความในทิศทางบวก และลบจำนวนเท่าๆ กัน คือ คัดเลือกข้อความที่ให้ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมในทางบวกสูงสุด จำนวน 14 ข้อ และข้อความที่ให้ค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมในทางลบสูงสุด จำนวน 14 ข้อ รวมทั้งหมด 28 ข้อ นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนวิชาวิศวกรรมเป็นวิชาเอกในปีที่ 1 แต่พอขึ้นเรียนในชั้นปีที่ 2 เปลี่ยนไปเลือกวิชาอื่นเป็นวิชาเอกแทน จำนวน 11 คน และกลุ่มที่เรียนวิชาวิศวกรรมเป็นวิชาเอกไปจนจบหลักสูตร จำนวน 347 คน ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของสเกลแบบสอบซ้ำเท่ากับ .86 มีข้อความ 4 ข้อ ที่ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่มได้ คะแนนของกลุ่มที่ชอบเปลี่ยนวิชาเอกสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ชอบเปลี่ยนวิชาเอกเกือบทุกด้าน ข้อความในทิศทางบวกน่าจะเป็นตัวทำนายที่ดีกว่าข้อความในทิศทางลบ

วิลลิส, ยัง และ เจท (Willis, Yang and Jia. 1989 : 89) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของการตอบและช่วงเวลาการส่งคืนของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งทำการตรวจสอบ

คุณภาพของการตอบโดยการให้คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงส่วนตัว ตอบคำถามปลายเปิด การลืมหืมตอบ ข้อความและการตอบข้อความทั้งหมดในคำถาม 3 ชุดพบว่า ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจะลดลงในแบบสอบถามที่ตอบกลับมาซ้ำ

กรีน (Green. 1991: 267-276) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ที่ตอบเร็ว ตอบช้าและผู้ที่ไม่ตอบเลย โดยการเปรียบเทียบคุณภาพของข้อมูลระหว่างกลุ่มที่ตอบก่อนการติดตาม ภายหลังการติดตามครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 และกลุ่มผู้ที่ไม่ตอบแต่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้คุณภาพของข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของจำนวนตอบที่เว้นว่างไว้ (ไม่ตอบ) พบว่ามีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างของข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามระหว่างกลุ่มที่ตอบก่อนการติดตาม กับกลุ่มที่ตอบภายหลังการติดตาม และยิ่งพบอีกว่า มีความแตกต่างของข้อมูลจากการตอบระหว่างกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ตอบแบบสอบถาม และผู้ที่ตอบกลับมาซ้ำจะมีความสัมพันธ์กับความสนใจในเรื่องที่ถามต่ำและเป็นบุคคลที่เชื่อมั่นในตนเองต่ำด้วย

งานวิจัยภายในประเทศ มีผู้ทำการวิจัยดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และสุชีรา ภัทรายุตวรรตน์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สีของหมึกพิมพ์ และการระบุวันส่งกลับที่มีต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ และเนื้อหาคำตอบตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครพบว่า กลุ่มที่ได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้ามีคะแนนเฉลี่ยของความจริงจังในการตอบสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามก่อนการติดตามจะมีคะแนนเฉลี่ยของความจริงจังในการตอบสูงกว่ากลุ่มที่ตอบแบบสอบถามภายหลังการติดตาม

จรินทร์ กองศรี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีการที่จะเพิ่มอัตราการตอบกลับและคุณภาพของคำตอบจากแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ พบว่าคุณภาพของข้อมูลจากการติดตามหลังกำหนดวันส่งกลับ 1 ครั้ง กับ 2 ครั้ง นั้นไม่แตกต่างกัน

อัญญา สุภานุสร (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรฐานค่าของแบบสอบถามในระยะก่อนการติดตามและหลังการติดตาม พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรฐานค่าของแบบสอบถาม ทั้งแบบวัดการคงที่ภายในและแบบใช้ข้อความคู่ขนานจากกลุ่มที่ตอบในระยะก่อนการติดตามมีค่าสูงกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรฐานค่าของแบบสอบถามจากกลุ่มที่ตอบหลังการติดตามครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กอบแก้ว ภูติชนารักษ์ (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของเทคนิคการเตือนและการติดตามที่มีต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ พบว่า เทคนิคการเตือนและการติดตามกับความถี่ในการติดตามมีผลร่วมกันต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์

วีระยุทธ ชาคะกาญจน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่าการติดตามแบบสอบถามทำให้อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสูงกว่าการไม่ติดตาม แต่ผู้ตอบมีความจริงใจในการตอบไม่แตกต่างกัน และยังพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบที่เป็นครูผู้สอนและได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยการใช้โทรศัพท์มีความจริงใจในการตอบสูงสุด

สุทิศา บุญยงค์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยการวิเคราะห์ด้วยราล์ซโมเดลและใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ความจริงใจที่วัดจากข้อความคู่ขนานใช้กลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้ามีคะแนนความจริงใจโดยใช้ข้อความคู่ขนานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และกลุ่มที่ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับวิชาชีพครูมีคะแนนความจริงใจโดยใช้ข้อความคู่ขนานสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับแบบสอบถามที่มีเนื้อหาไม่เกี่ยวกับวิชาชีพครู ส่วนวิธีการวัดความจริงใจโดยการวิเคราะห์ด้วยราล์ซโมเดล และการใช้ข้อความ คู่ขนาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิภา บำเรอจิตร (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาอัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วยความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า อัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบส่งผลร่วมกันต่อคุณภาพของตัวประมาณค่า และอัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วยความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าทุกตัวปราศจากความลำเอียง คือ ร้อยละ 85

จากงานวิจัยเกี่ยวกับชุดคำตอบ จะเห็นว่า ชุดคำตอบที่อาจเกิดขึ้นได้ในการตอบแบบสอบถาม คือ การตอบแบบภาวะจำยอมเงียบ ๆ (Acquiescence) การตอบแบบเดาสุ่ม (Guessing) และการตอบที่ต้องการความเร็วโดยไม่คำนึงความถูกต้อง ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับการแก้งัดตอบในแบบสอบถามโดยทั่วไป จะได้ผลค่อนข้างตรงกันว่า ผู้ตอบสามารถแก้งัดตอบได้ สำหรับการตรวจสอบความจริงใจโดยใช้ข้อความคู่ขนาน ไซมโนทัศน์เรื่อง Consistency เป็นตัววัดความจริงใจโดยกระทำภายใต้นิยามที่ว่า "ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ หมายถึง ความคงที่ในการตอบข้อความคู่ขนาน" เมื่อพิจารณาถึงเครื่องมือที่ใช้วัดเป็นข้อความคู่ขนาน ใช้ตรวจสอบการตอบ โดยดูความคงที่ หรือความสอดคล้องของข้อ

ต่อข้อ แบบ 1:1(ไม่ได้ดูลักษณะความสอดคล้องของคะแนนรวม) ดังนั้น การตรวจสอบข้อต่อข้อ แล้วนิยามไปสู่ความจริงใจ เมื่อพิจารณาจริง ๆ แล้ว ความคงที่ในที่นี้มีความหมายลึกซึ้งกว่า ความคงที่โดยทั่วไป เพราะความคงที่ที่เขาตอบคำถามคู่ขนานแล้วสอดคล้องกันสามารถชี้ถึงการเอาใจใส่ในการตอบของผู้ตอบซึ่งผู้ตอบจะต้องอ่านพิจารณาด้วยความตั้งใจจริง มีความหมายลึกซึ้งถึงความพอใจ และความเต็มใจในการตอบ ไม่ตอบแบบเดาสุ่ม การที่ผู้ตอบตอบแบบเดาสุ่ม ไม่ตั้งใจตอบ โอกาสที่จะตอบตรงกันในข้อความซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน (คู่ขนาน) มีน้อยมาก ดังนั้น ความคงที่ของการตอบข้อความคู่ขนานที่ตรงกันในที่นี้ จึงมีความหมายมากกว่าความคงที่ที่เป็นความเชื่อมั่นตามค่าสถิติที่ใช้วัดกัน แต่หมายถึง ความตั้งใจ ความเต็มใจ ความจริงใจของผู้ตอบ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ นอกจากจะต้องคำนึงถึงอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่สูงพอแล้วผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาด้วยว่ามีความถูกต้อง เป็นจริงตามข้อเท็จจริงหรือเป็นไปตามความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบหรือไม่ ดังนั้นนักวิจัยจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยความคงเส้นคงวา มีความจริงใจและตั้งใจในการตอบเป็นอย่างดีจึงจะทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษา ตัวแปรด้านวิธีการส่งแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียนว่าจะมีผลต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544 จำนวน 356 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งหมด 4,188 คน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนมี 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ 17 โรงเรียน (จำนวนครู 626 คน) ขนาดกลาง 211 โรงเรียน (จำนวนครู 2,690 คน) และขนาดเล็ก 128 โรงเรียน (จำนวนครู 872 คน)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544 จำนวน 24 โรงเรียน จำนวนครู 447 คน ด้วยความเชื่อมั่น 95 % (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 297 ; อ้างอิงจาก Yamane.1967 : 886) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีจำนวนครูเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนออกเป็นชั้นโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีจำนวนครูเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) จากการศึกษพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวน 17 โรงเรียน มีครูจำนวน 626 คน โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวน 211 โรงเรียน มีครูจำนวน 2,690 คน และ โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 128 โรงเรียน มีครูจำนวน 872 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มจำนวนครูในแต่ละขนาดของโรงเรียน มาประมาณ 10 เปอร์เซนต์ ซึ่งสุ่มมาได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียนมีครูจำนวน 90 คน โรงเรียนขนาดกลาง 11 โรงเรียน มีครูจำนวน 270 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 9 โรงเรียนมีครูจำนวน 87 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

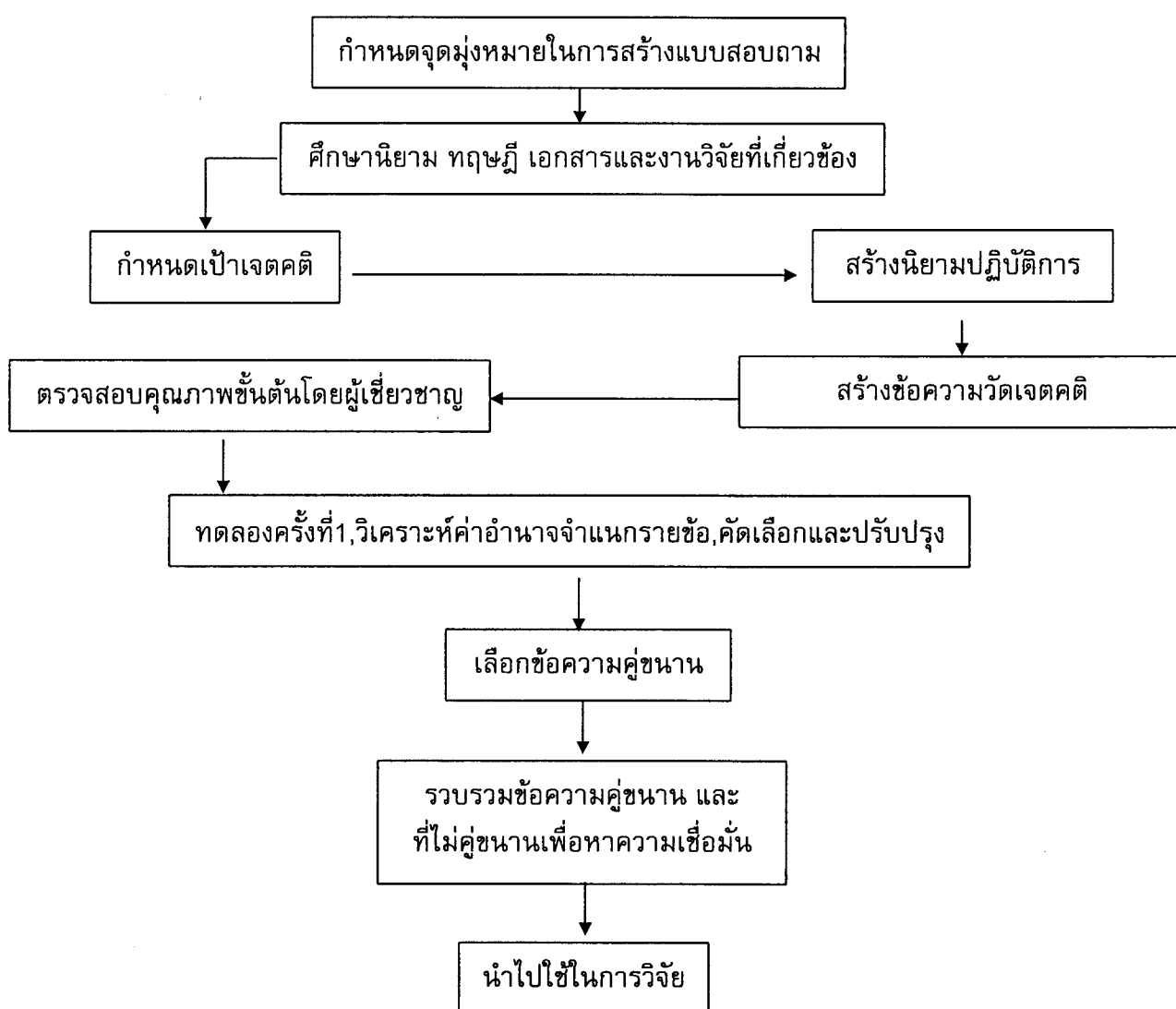
ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนครู
<u>ขนาดใหญ่</u>	1. อนุบาลโพธาราม	30
	2. อนุบาลราชบุรี	30
	3. ชุมชนวัดใหญ่โพหัก	16
	4. ชุมชนวัดหนองโพ	14
<u>ขนาดกลาง</u>	1. วัดห้วยไผ่	36
	2. วัดพิบูลทอง	25
	3. วัดไผ่สามเกาะ	21
	4. วัดหนองอ้อ	23
	5. วัดมณีโชติ	20
	6. วัดอุบลวรรณ	26
	7. วัดบ้านไร่	29
	8. มหาราช 7	26
	9. วัดบางบัว	26
	10. วัดติบอน	22
	11. วัดพระศรีอารย์	16
<u>ขนาดเล็ก</u>	1. ชุมชนวัดเฉลิมอาสน์	11
	2. วัดพิทักษ์เทพาวาส	10
	3. จันทคามวิทยา	9
	4. วัดดอนทราย	10
	5. วัดโบสถ์	9
	6. วัดเขางูสันติธรรม	11
	7. วัดหัวโป่ง	9
	8. วัดตึกหิรัญราษฎร์	9
	9. วัดบางไตนวด	9
รวม		447

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูซึ่งสร้างมี 4 มาตรา จำนวน 50 ข้อ

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

จากภาพประกอบ 1 เป็นการแสดงลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา แบบมาตราประมาณค่า 4 มาตรา

2.ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัด เจตคติต่ออาชีพครู

3.กำหนดเป้าเจตคติ (Attitude Object) ผู้วิจัยใช้เป้าเจตคติต่ออาชีพครู

4.ผู้วิจัยได้สร้างนิยามปฏิบัติการพร้อมทั้งได้เขียนข้อความที่แสดงความรู้สึกต่ออาชีพครู ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับด้านลักษณะอาชีพครู และด้านลักษณะของผู้ที่ประกอบอาชีพครู ด้านละ 40 ข้อความ รวมทุกด้านเป็น 80 ข้อความ ซึ่งข้อความเหล่านี้ได้มาจากงานวิจัย เพื่อนร่วมงาน ประสบการณ์ของครู การบอกเล่าของคนทั่วไป จากเอกสารต่างๆ และประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยรวบรวมให้ครอบคลุมสิ่งที่จะวัดให้มากที่สุด

5.นำข้อความที่ได้ทั้งหมดในข้อ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเป้าเจตคติกับข้อความของแบบสอบถาม(IOC) และข้อความที่ถือว่าสอดคล้องกับเป้าเจตคติจะต้องมีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีข้อความที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จำนวน 80 ข้อความ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อความที่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวนด้านละ 25 ข้อ รวม 50 ข้อความ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงด้านภาษาให้เหมาะสมจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท

6. นำแบบสอบถามที่ได้ในขั้นที่ 5 ไปทดสอบเพื่อเป็นการทดลองเครื่องมือกับครูโรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 20 คน ครูโรงเรียนวิชาการ จำนวน 30 คน และครูโรงเรียน สามเสนนอก จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพ รายข้อโดยการหาค่าอำนาจจำแนกด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า t อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไว้จำนวน 40 ข้อซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านลักษณะอาชีพครู ก่อนคัดเลือก มีจำนวน 25 ข้อ มีค่าที่ตั้งแต่ $-1.33 - 5.18$ และทำการคัดเลือกไว้ 21 ข้อ มีค่าที่ ตั้งแต่ $2.06 - 5.18$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ด้านลักษณะผู้ประกอบอาชีพครู ก่อนคัดเลือก มีจำนวน 25 ข้อ มีค่าที่ตั้งแต่ 0.46 – 4.63 และทำการคัดเลือกไว้ 19 ข้อ มีค่าที่ตั้งแต่ 1.98 – 4.63 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

7. นำข้อความที่ผ่านการวิเคราะห์ตามข้อ 6 มาคัดเลือกอีกครั้งโดยพิจารณาคัดเลือกข้อความด้านลักษณะอาชีพครู มาจำนวน 8 ข้อความ ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.76 – 5.18 และ ด้านลักษณะผู้ประกอบอาชีพครู มาจำนวน 8 ข้อความ ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.45 – 4.36 จะได้ข้อความทั้งหมด 16 ข้อความ แล้วนำมาเป็นหลักในการสร้างข้อความเพิ่มขึ้นใหม่ ข้อความละ 1 ข้อให้คู่ขนานกับ 16 ข้อความดังกล่าว โดยที่ถามในประเด็นเดียวกัน สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะได้ข้อความคู่ขนานทั้งหมด 16 คู่

8. นำข้อความคู่ขนานทั้ง 16 คู่ที่ได้ในข้อ 7 ไปปรึกษาประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาดัดสินใจเลือกข้อความที่มีการใช้ภาษาได้เหมาะสมและมีความหมายเดียวกัน ได้ข้อความคู่ขนานในด้านลักษณะอาชีพครูจำนวน 4 คู่ และด้านลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครูจำนวน 6 คู่ รวมเป็น 10 คู่ แล้วนำข้อความที่เพิ่มขึ้นจากการสร้างข้อความ คู่ขนานในด้านลักษณะอาชีพครูจำนวน 4 ข้อความ และด้านลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครูจำนวน 6 ข้อความที่ได้มารวมกับข้อความทั้งหมดในข้อ 6 ที่ผ่านการคัดเลือกแล้วเป็นแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้านละ 25 ข้อความ รวมทั้ง 2 ด้านมี 50 ข้อความ ไปทดสอบกับครูโรงเรียนวิสุทธิศ จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อความคู่ขนาน (r_{xx}) ซึ่งมีค่า r_{xx} อยู่ระหว่าง 0.795 – 0.934 ดังแสดงรายละเอียดไว้ในภาคผนวก

9. นำแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ไปทดสอบกับครูโรงเรียนโพธิ์พัฒนาเสนี จำนวน 130 คน และครูโรงเรียนวัดไทรอารีรักษ์ จำนวน 109 คน รวมเป็น 239 คน เพื่อทำการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่ามีค่าเท่ากับ 0.936

10. จัดทำแบบสอบถามฉบับจริงนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครู มีจำนวน 50 ข้อความ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตัวอย่างคำถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
(ก) ครูเป็นที่น่านับถือของสังคม*				
(ข) อาชีพครู ใครๆก็สามารถเป็นได้**				
(ค) อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต่ำต้อย				
(ง) ครูเป็นอาชีพที่เป็นได้ง่าย**				
(จ) ครูเป็นอาชีพที่น่ายกย่องในสังคม*				
(ฉ) อาชีพครูเหมาะสำหรับคนเสียสละ				

* (ก) กับ (จ) เป็นข้อความคู่ขนานกัน

** (ข) กับ (ง) เป็นข้อความคู่ขนานกัน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนความจริงใจ

วิธีการให้คะแนนความจริงใจจากข้อความคู่ขนานพิจารณาจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ถ้าผู้ตอบข้อความคู่ขนานคู่ใด ตรงกัน เช่น เห็นด้วย - เห็นด้วย ได้ 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบข้อความคู่ขนานคู่ใด มีค่าไม่ตรงกัน เช่น ไม่ค่อยเห็นด้วย - เห็นด้วย ได้ 0 คะแนน

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อขอความร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีเพื่อขอรายชื่อครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544

2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้

3. ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มจากรายชื่อของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาด ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ

3.1 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 149 ฉบับ โดยเริ่มส่งตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2544 ซึ่งแยกส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 29 ฉบับ

3.2 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 149 ฉบับ โดยเริ่มส่งตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2544 ซึ่งแยกส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 29 ฉบับ

3.3 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปก่อน 1 สัปดาห์ คือ ส่งวันที่ 21 กันยายน 2544 แล้วจึงส่งแบบสอบถามตามไปทางไปรษณีย์ ในวันที่ 28 กันยายน 2544 จำนวน 149 ฉบับ โดยแยกส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 29 ฉบับ

4. ในกรณีที่ส่งแบบสอบถามตามข้อ 3.1 ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดไว้ โดยให้เวลาทำแบบสอบถามประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 112 ฉบับ ส่วนในกรณีที่ส่งแบบสอบถามตามข้อ 3.2 และ 3.3 ผู้วิจัยให้เวลากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์จำนวน 77 และ 84 ฉบับ ตามลำดับ แล้วจึงดำเนินการติดตามแบบสอบถามโดยส่งจดหมายติดตามครั้งที่ 1 ในวันที่ 19 ตุลาคม 2544 ในการติดตามครั้งที่ 1 ผู้วิจัยให้ระยะเวลาการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ถ้ายังไม่ตอบกลับผู้วิจัยจึงทำการติดตามครั้งที่ 2 ต่อไป โดยส่งจดหมายติดตามครั้งที่ 2 ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 และให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ซึ่งได้แบบสอบถามกลับมากล้าหลังการติดตาม ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากการส่งจดหมายนำเพื่อขอความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 117 ฉบับ

4.2 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากการส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 149 ฉบับ

4.3 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปก่อนส่งแบบสอบถามตามไปทางไปรษณีย์ จำนวน 105 ฉบับ

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาหาอัตราการตอบกลับและตรวจให้คะแนนความจริงใจ พร้อมทั้งนำไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตอบจุดมุ่งหมายตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ตั้งแต่ข้อ 1 - 8

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของประถมศึกษา ใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเป้าเจตคติต่ออาชีพครู (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 88 - 91)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเป้าเจตคติต่ออาชีพครู

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทางเนื้อหา

1.2 วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t - test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538:215-216)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
n_H	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200 -202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนข้อหนึ่งๆ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.4 หาค่าสหสัมพันธ์ของข้อความคู่ขนานโดยใช้สูตร Person Product Moment Correlation Coefficient (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 73)

$$r_{xx'} = \frac{N \sum XX' - \sum X \sum X'}{\sqrt{(N \sum X^2 - (\sum X)^2)(N \sum X'^2 - (\sum X')^2)}}$$

เมื่อ	$r_{xx'}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อความคู่ขนาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum X'$	แทน	ผลรวมของคะแนน X'
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum X'^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X' แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XX'$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ X' ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ,คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2.2 หาค่าอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม คำนวณจาก

$$\text{อัตราการตอบกลับ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน จำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับ
 n แทน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

2.3 ทดสอบค่าสัดส่วนในการตอบกลับของแบบสอบถาม โดยใช้ Z – test proportions (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2540 : 253 -254)

$$Z = \frac{\hat{p} - p_o}{\sqrt{\frac{p_o q_o}{n}}}$$

เมื่อ Z แทน ค่าการแจกแจงของ Z
 $\hat{p}$ แทน อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง

$$\hat{p} = \frac{f}{n}$$

 p_o แทน ร้อยละ 50 ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่าง
 และ $q_o = 1 - p_o$
 n แทน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

2.4 ทดสอบความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้ t-test แบบ one – sample test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 153-156)

$$t = \frac{\bar{X} - U_o}{\frac{S}{\sqrt{n}}}, df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าการแจกแจงของ t
 $\bar{X}$ แทน คะแนนความจริงใจเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 μ_o แทน เครื่องหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม
 S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถาม ขนาดของโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการส่งแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียนที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540 : 261 -269)

2.5.1 กรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างวิธีการนำส่ง

2.5.2 กรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างขนาดของโรงเรียน

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}, df = (k - 1)$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าการแจกแจง Chi-square
	O	แทน	อัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ได้รับจริง
	E	แทน	อัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่คาดหวัง
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.5.3 กรณีหาความสอดคล้องระหว่างวิธีการส่งแบบสอบถาม และขนาดของโรงเรียนที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถาม

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^c \sum_{j=1}^r \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}, df = (C - 1)(R - 1)$$

เมื่อ	C	แทน	วิธีการนำส่งแบบสอบถาม ซึ่งมี 3 วิธี
	R	แทน	ขนาดของโรงเรียน ซึ่งมี 3 ขนาด

2.6 เปรียบเทียบความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทาง (Two- way ANOVA) (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ. 2540 : 286 -296)

2.6.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางแถว (R)

$$F = \frac{MS_R}{MS_E}$$

2.6.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางคอลัมน์ (C)

$$F = \frac{MS_C}{MS_E}$$

2.6.3 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรทางแถวและคอลัมน์ (RC)

$$F = \frac{MS_{RC}}{MS_E}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ
 MS_E แทน ค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน

2.7 เปรียบเทียบวิธีการนำเสนอแบบสอบถามในแต่ละขนาดโรงเรียน , ขนาดโรงเรียนในแต่ละวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA)

$$F = \frac{MS_b}{MS_e}$$

เมื่อ MS_b แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_e แทน ค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน

2.8 ทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ด้วยวิธี Newman-Keuls Test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 318 - 321)

$$w = q(\alpha : r, df) \sqrt{\frac{MS_E}{\tilde{n}}}$$

เมื่อ w แทน ค่าวิกฤตแบบนิวแมน – คูลส์
 q แทน ค่าสถิติที่ได้จากตารางพิสัยแบบสตีเวนส์
 r แทน ค่าพิสัยตำแหน่งหรือลำดับชั้นของค่าเฉลี่ย
 MS แทน ค่าความแปรปรวนคลาดเคลื่อน
 $\tilde{n}$ แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

โดยที่

$$\tilde{n} = \frac{k}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$n_1, n_2, \dots, n_k$ แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ถึง
กลุ่มตัวอย่างที่ k ตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งนี้การคำนวณตั้งแต่ข้อ 1.3 – 2.8 ใช้โปรแกรม SPSS (Statisticals
Package for the Social Science)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อความสะดวกและความเข้าใจในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด
n	แทน จำนวนแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมา
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม
SS	แทน ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน คะแนนรายเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean of Square)
df	แทน ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน ค่าสถิติที่ทดสอบด้วยเอฟ (F-test)
χ^2	แทน ค่าสถิติที่ทดสอบด้วยไคสแควร์ (Chi-square test)
Z	แทน ค่าสถิติที่ทดสอบด้วยซี (Z-test)
t	แทน ค่าสถิติที่ทดสอบด้วยที (t-test)
X	แทน วิธีการนำเสนอแบบสอบถาม
x_1	แทน วิธีการนำเสนอแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง
x_2	แทน วิธีการนำเสนอแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์
x_3	แทน วิธีการนำเสนอแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์
A	แทน ขนาดของโรงเรียน
a_1	แทน โรงเรียนขนาดใหญ่
a_2	แทน โรงเรียนขนาดกลาง
a_3	แทน โรงเรียนขนาดเล็ก
AX	แทน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนำเสนอและขนาดโรงเรียน
w	แทน ค่านิวแมนคูล(Newman – Keuls)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราการตอบกลับและคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
2. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์ 50 เปอร์เซนต์ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด
3. การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามกับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
4. ศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู
5. ความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความตั้งใจ
6. การเปรียบเทียบความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถาม กับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน
7. ศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีผลต่อความตั้งใจในการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ผลการวิเคราะห์

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราการตอบกลับและคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามส่งให้กับครู จำนวน 447 คน แบ่งเป็นครูที่ได้รับวิธีการนำส่งแบบสอบถาม 3 วิธี คือ วิธีการนำส่งแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง , วิธีการนำส่งแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์และวิธีการนำส่งแบบสอบถามโดยส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยนำส่งให้ครูจำนวนวิธีการละ 149 คน โดยแยกส่งตามขนาดโรงเรียน 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ , ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวนขนาดละ 30 , 90 และ 29 คน ตามลำดับ จากนั้นได้วิเคราะห์หาสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับ

อัตราการตอบกลับและคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม วัดเจตคติต่ออาชีพครู ได้ผลดังตาราง 2 – 3

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู จำแนกตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	วิธีการนำส่ง									รวม
	x ₁			x ₂			x ₃			
	N	n	ร้อยละ	N	n	ร้อยละ	N	n	ร้อยละ	
a ₁	30	26	86.67	30	26	86.67	30	20	80.00	80.00
a ₂	90	65	72.22	90	55	65.00	90	59	65.56	68.52
a ₃	29	26	89.66	29	18	62.07	29	20	68.97	73.56
รวม	149	117	78.52	149	99	66.44	149	105	70.40	71.81

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า วิธีการนำส่งแบบสอบถามแบบส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง มีอัตราการตอบกลับมากที่สุด รองลงมา คือ วิธีการนำส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และ วิธีการนำส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุด ซึ่งมีอัตราการตอบกลับ เป็น 78.52 , 70.40 และ 66.44 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูมีอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีอัตราการตอบกลับมากที่สุด รองลงมา คือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุด ซึ่งมีอัตราการตอบกลับ เป็น 80.00 , 73.56 และ 68.52 ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู จำแนกตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน (A)	วิธีการนำส่ง (X)									รวม
	x ₁			x ₂			x ₃			
	n	$\overline{X}$	S	n	$\overline{X}$	S	n	$\overline{X}$	S	
a ₁	26	7.87	2.20	26	7.03	1.60	20	7.40	1.60	7.43
a ₂	65	7.03	1.73	55	6.89	2.14	59	7.72	1.99	7.21
a ₃	26	6.92	2.08	18	7.06	2.01	20	5.80	2.65	6.59
รวม	117	7.27	2.00	99	6.99	1.92	105	6.97	2.08	7.08

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า วิธีการนำเสนอแบบสอบถามแบบส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยความตั้งใจมากที่สุด รองลงมา คือ วิธีการนำเสนอจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และ วิธีการนำเสนอจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยความตั้งใจน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความตั้งใจ เป็น 7.27, 6.99 และ 6.67 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มของความตั้งใจซึ่งมี 10 คะแนนแสดงว่าครูที่ได้รับวิธีการนำเสนอทั้ง 3 วิธี ค่อนข้างมีความตั้งใจอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาจากขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยความตั้งใจมากที่สุด รองลงมา คือ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยความตั้งใจน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความตั้งใจเป็น 7.43, 7.21 และ 6.59 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับคะแนนเต็มของความตั้งใจซึ่งมี 10 คะแนนแสดงว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ค่อนข้างมีความตั้งใจอยู่ในระดับสูง

2. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 50 เปอร์เซนต์ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

ผู้วิจัยได้คำนวณหาอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์อัตราการตอบกลับที่ตั้งไว้ คือ 50 เปอร์เซนต์ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ Z - test แบบสัดส่วน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 50 เปอร์เซนต์ของแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด

แบบสอบถาม	จำนวนผู้ตอบ	จำนวนผู้ตอบกลับ	เปอร์เซ็นต์การตอบกลับ	Z
เจตคติต่ออาชีพครู	447	321	71.81	9.22**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า อัตราการตอบกลับของครูอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 50 เปอร์เซนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามที่กับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการส่งกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู มาเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถาม กับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนผู้ตอบกลับ	เปอร์เซ็นต์การตอบกลับ	χ^2
วิธีการนำส่ง (X)			
x_1	117	78.52	30.05**
x_2	99	66.44	
x_3	105	70.47	
ขนาดโรงเรียน(A)			
a_1	72	80	35.96**
a_2	185	68.52	
a_3	64	73.56	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ปรากฏว่าอัตราการตอบกลับแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามที่ต่างกันมีวิธีการนำส่งแบบสอบถามอย่างน้อย 1 คู่ ที่มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอัตราการตอบกลับแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีขนาดโรงเรียนอย่างน้อย 1 คู่ ที่มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากการเปรียบเทียบครั้งนี้ปรากฏว่า อัตราการตอบกลับตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามต่างกัน และขนาดโรงเรียนต่างกันมีค่าสถิติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อย 1 คู่ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Z - test แบบสัดส่วน ดังแสดงในตาราง 6 - 7

ตาราง 6 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ที่มีวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม 3 วิธี

วิธีการนำเสนอ (X)		x_1	x_2	x_3
	สัดส่วนการตอบกลับ	0.7852	0.6644	0.7047
x_1	0.7852	-	0.1208*	0.0805*
x_2	0.6644		-	0.0403
x_3	0.7047			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ปรากฏว่า วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง กับวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง กับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวิธีวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ กับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ที่มีขนาดโรงเรียน 3 ขนาด

ขนาดโรงเรียน (A)		a_1	a_2	a_3
	สัดส่วนการตอบกลับ	0.80	0.6852	0.7356
a_1	0.8000	-	0.1148*	0.0644
a_2	0.6852		-	0.0504
a_3	0.7356			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ปรากฏว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

4. ศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำเสนอแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ผู้วิจัยได้คำนวณอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามตามวิธีการนำเสนอแบบสอบถามแต่ละวิธีเมื่อส่งให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละขนาด โดยใช้สถิติไคสแควร์ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำเสนอแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ขนาดโรงเรียน (A)	วิธีการนำเสนอ (X)			χ^2
	x_1	x_2	x_3	
a_1	86.67	86.67	66.67	4.97
a_2	72.22	61.11	72.22	
a_3	89.66	62.07	68.97	

จากตาราง 8 ปรากฏว่า อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่จำแนกตามวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม 3 วิธี คือ วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง, วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ กับขนาดโรงเรียนที่มี 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ , โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลต่อจำนวนการส่งกลับของแบบสอบถามอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจ

ผู้วิจัยได้คำนวณหาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความจริงใจที่ตั้งไว้คือครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจ (มีคะแนนเต็มเท่ากับ 10 คะแนน) โดยใช้สถิติ t - test แบบ One – Sample test ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามเกณฑ์ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจ

แบบสอบถาม	N	เกณฑ์ความจริงใจที่ตั้งไว้	$\bar{X}$	t
วัดเจตคติต่ออาชีพครู	321	5.00	7.08	18.245**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 ปรากฏว่า ความจริงใจของครูอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การเปรียบเทียบความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม กับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน

ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูมาเปรียบเทียบความจริงใจระหว่างวิธีการนำเสนอแบบสอบถามกับขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Two - Way ANOVA) ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม ที่มีวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างวิธีการนำเสนอ	11.957	2	5.979	1.449
ระหว่างขนาดโรงเรียน	13.431	2	6.716	1.628
ปฏิสัมพันธ์	49.220	4	12.305	2.983*
ความคลาดเคลื่อน	1286.962	312	4.125	
รวม	1361.570	320		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ปรากฏว่า ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูตามแต่ละวิธีการนำเสนอแบบสอบถามและตามแต่ละขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปฏิสัมพันธ์ ระหว่างวิธีการนำเสนอแบบสอบถาม กับขนาดโรงเรียนมีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อความตั้งใจในการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนในตาราง 10 ที่พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามกับขนาดโรงเรียน มาทำการเปรียบเทียบวิธีการนำส่งในแต่ละขนาดโรงเรียน และเปรียบเทียบขนาดโรงเรียนตามแต่ละวิธีการนำส่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงผลในตาราง 11

ตาราง 11 ลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อความตั้งใจในการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

แหล่งตัวแปร		SS _B	SS _E	df _B	df _E	MS _B	MS _E	F
A	ระหว่าง X							
a ₁		13.414	275.031	2	69	6.707	3.986	1.683
a ₂		16.962	677.318	2	176	8.481	3.848	2.204
a ₃		28.587	334.613	2	67	14.293	4.994	2.862
X	ระหว่าง A							
x ₁		9.160	443.523	2	120	4.58	3.696	1.239
x ₂		1.140	423.405	2	96	0.57	4.410	0.129
x ₃		49.926	420.034	2	96	24.963	4.375	5.705**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 ปรากฏว่าความตั้งใจในครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่, โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ตามวิธีการนำส่งแบบสอบถามที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง และวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดที่ต่างกัน จะมีความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับครูในโรงเรียนขนาดที่ต่างกัน จะมีความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากครูที่ได้รับแบบสอบถามตามวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับครูในโรงเรียนขนาดที่ต่างกัน จะมีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Newman-Keuls Test เพื่อค้นหาว่าขนาดของโรงเรียนคู่ใด เมื่อได้รับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน ดังแสดงผลในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการนำส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

ขนาดโรงเรียน (A)		a_3	a_1	a_2
	$\bar{X}$	5.80	7.42	7.72
a_3	5.80	-	1.62* (w = 0.632)	1.92* (w = 0.758)
a_1	7.42		-	0.30 (w = 0.632)
a_2	7.72			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ปรากฏว่าความจริงใจในการตอบแบบสอบถามของครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปจุดมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการดำเนินการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวิธีการนำส่งแบบสอบถาม ที่ต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวิธีการนำส่งแบบสอบถาม ที่ต่างกัน
5. เพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู
6. เพื่อศึกษาลักษณะของตัวแปรด้านวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่มีต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู

สมมติฐานในการศึกษา

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีค่ามากกว่า 50 เปอร์เซนต์ของอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม
2. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา มีค่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม
3. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
4. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
5. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน
6. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีค่าแตกต่างกัน

7.วิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา

8.วิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีผลต่อความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีจำนวนครูเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ได้กลุ่มตัวอย่างมา 24 โรงเรียน จำนวนครูอาจารย์ 447 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูซึ่งสร้างขึ้นตามแนววัดของลิเคอร์ท ที่มี 4 มาตรา จำนวน 50 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อขอความร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีเพื่อขอรายชื่อครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติราชการในปีการศึกษา 2544

2.นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้

3.ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มจากรายชื่อของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแต่ละขนาด ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ

3.1 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 149 ฉบับ โดยเริ่มส่งตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2544 ซึ่งแยกส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 29 ฉบับ

3.2 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 149 ฉบับ โดยเริ่มส่งตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2544 ซึ่งแยก

ส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 29 ฉบับ

3.3 ผู้วิจัยส่งจดหมายนำเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปก่อน 1 สัปดาห์ คือ ส่งวันที่ 21 กันยายน 2544 แล้วจึงส่งแบบสอบถามตามไปทางไปรษณีย์ ในวันที่ 28 กันยายน 2544 จำนวน 149 ฉบับ โดยแยกส่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 ฉบับ และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 29 ฉบับ

4. ทำการติดตามและเก็บแบบสอบถามกลับคืน หลังจากนั้นนำมาคำนวณวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู มีค่า 71.81 เปอร์เซนต์ เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีอัตราการตอบกลับเป็น 78.52, 66.44 และ 70.47 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ ซึ่งพบว่าตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองมีอัตราการตอบกลับสูงสุด รองลงมาคือวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีอัตราการตอบกลับต่ำที่สุด เมื่อจำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีอัตราการตอบกลับเป็น 80, 73.56 และ 68.52 เปอร์เซนต์ตามลำดับ ซึ่งพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีอัตราการตอบกลับสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราการตอบกลับต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู มีค่า 7.08 คะแนน เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความตั้งใจเท่ากับ 7.27, 6.99 และ 6.97 คะแนนตามลำดับ ซึ่งพบว่าตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองมีความตั้งใจสูงที่สุด รองลงมาคือวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความตั้งใจต่ำที่สุด เมื่อจำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามเท่ากับ 7.43, 7.21 และ 6.59 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความตั้งใจสูงที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีความตั้งใจต่ำที่สุด

2. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 50 เปอร์เซนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง กับ วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง กับ วิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์กับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง มีอัตราการตอบกลับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามกับขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีผลต่อจำนวนการส่งกลับของแบบสอบถามอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจในการตอบแบบสอบถามทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง , วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่,กลาง และเล็ก มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามกับขนาดโรงเรียน มีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์ต่อพบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางกับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลของอัตราการและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1. อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูกับเกณฑ์ 50 เปอร์เซนต์ของการส่งกลับของแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฟอร์ด (Ford.1968 ; citing Linsky, 1975 : 84) และเบอร์ไดท์ (Berdie. 1975 : 255 – 257) ตรงที่ยอมรับผลการวิจัยที่

มีอัตราการตอบกลับตั้งแต่ 50 เปอร์เซนต์ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่ายอมรับแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูที่ส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งมีอัตราการตอบกลับเกินกว่า 50 เปอร์เซนต์ เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองกับวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองกับวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 และสอดคล้องกับงานวิจัยของคูรานท์และมาร์ช(Linsky. 1975 : 84; citing Durant and Mass.1961) และสเตฟฟอร์ด (Linsky, 1975 : 84; citing Stafford.1966) ตรงที่วิธีการติดต่อกับผู้ตอบแบบสอบถามต่างกันจะมีอัตราการตอบกลับที่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่าวิธีการนำส่งแบบสอบถามที่ต่างกันนั้นมีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 และสอดคล้องกับงานวิจัยของดูปและฟรีดแมน (Doob and Freedman.1973 : 346-347) ตรงที่การสนับสนุนการทำวิจัยในมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานเอกชนมีอัตราการตอบกลับต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูระหว่างวิธีการนำส่งแบบสอบถามและขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีผลต่ออัตราการตอบกลับของจำนวนแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 ซึ่งแสดงว่าการนำส่งแบบสอบถามในแต่ละวิธีจะส่งให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใดก็ได้ ไม่มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเองจะมีอัตราการตอบกลับที่สูงกว่าวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง ทำให้ครูรู้สึกว่าคุณค่า มีความสำคัญ ซึ่งผู้ตอบได้รับการตอบสนองความต้องการในชั้นที่ 4 ตามทฤษฎีมนุษยนิยมของมาสโลว์ จึงได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมากที่สุด ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามสูงกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ทางวิชาการมีส่วนกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการตอบกลับของแบบสอบถามซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีแรงขับ (Drives) ของดอลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dollard and Miller.1950) มนุษย์เราแสวงหาสถานภาพสมดุลง่ายๆ อยู่เสมอ จึงได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกลับมามากที่สุด

2. ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มเฉลี่ยความจริงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่า

แบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูที่ส่งให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ คือเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มความจริงใจในการตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามวิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง, วิธีการส่งจดหมายนำพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีความจริงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 ทั้งนี้ เนื่องจากความจริงใจในการตอบแบบสอบถามของครูครั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวของผู้ตอบมากกว่าเทคนิควิธีการนำส่งซึ่งมีผลทำให้เกิดความจริงใจในการตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามโรงเรียนขนาดใหญ่, โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีความจริงใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมไม่มีผลเหนือลักษณะเฉพาะตัวของผู้ตอบ จึงมีผลทำให้เกิดความจริงใจในการตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน สำหรับความจริงใจในการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูระหว่างวิธีการนำส่งกับขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน มีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ เมื่อได้รับแบบสอบถามตามวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์มีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2538 : 120) ตรงที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้ากับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบมีผลต่อความจริงใจในการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าวิธีการส่งจดหมายนำก่อนแบบสอบถามทางไปรษณีย์เป็นวิธีการที่แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบล่วงหน้า ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความเอาใจใส่ในการตอบแบบสอบถาม เมื่อส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง จะมีความจริงใจในการตอบสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผู้ตอบในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันมากกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดอื่นๆ อาจรู้สึกลำบากใจในการตอบหรือมีความไม่ศรัทธาต่ออาชีพครู เป็นผลให้ผู้ตอบขาดความสนใจเอาใจใส่ในการตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยควรจะนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ถ้าผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเองแล้วจะมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามมากที่สุด

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู ผู้วิจัยควรส่งแบบสอบถามให้กับครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความจริงใจในการตอบแบบสอบถามสูงที่สุด

3. ควรเลือกส่งแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครู โดยวิธีการนำส่งพร้อมแบบสอบถามด้วยตนเอง ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตามตัวแปรดังกล่าว จะให้มียัตราการตอบกลับมากที่สุด และความจริงใจในการตอบแบบสอบถามมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิธีการนำส่งแบบสอบถามด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น มีการส่งสิ่งตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ว่าจะมีผลต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามหรือไม่

2. ควรศึกษาถึงเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่จะส่งกลับคืนมาให้มากกว่านี้ เช่น รูปแบบของการเตือน, การติดตาม เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีการตรวจสอบความจริงใจด้วยวิธีการอื่นๆ เปรียบเทียบกับวิธีข้อความคู่ขนานว่าจะให้ผลแตกต่างกันหรือไม่ เช่น วิธีมาตราวัดความเท็จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กอบแก้ว ภูติชนารักษ์.(2537). ผลของเทคนิคการเตือนและการติดตามที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ของครูมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ - มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- เกื้อ กระแสโสม.(2538). การศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์โดยใช้มาตรวัดเท็จ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ - มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- จิรดา วุฒยยากร.(2536). ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- จรินทร์ กองศรี.(2535). ผลของการแจ้งล่วงหน้าและการติดตามที่มีต่ออัตราการตอบกลับและคุณภาพของข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- จุมพล สวัสดิยากร.(2520).หลักและวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สภาวิจัยแห่งชาติ.
- ชัยพร วิชชาวุธ.(2525). มूलสารจิตวิทยา. ม.ป.พ.
- เชิงชาย เหมพัฒน์.(2534). ผลของรูปแบบการเตือนที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ.(2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ถวิล ธาราโกชน.(2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ปราณี รามสูตร.(2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ปรีน แอน มีเดีย.
- พิชัย แก้วสุวรรณ.(2529). การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ของครูเมื่อผู้ลงนามในจดหมายนำของแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- โยธิน ต้นสนยุทธรและคณะ.(2533). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.(2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

———. (2540). สถิติทางการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

———. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.

———. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วงเดือน อิมเงิน (2537). การเปรียบเทียบความจริงจังของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ที่มีสัดส่วนของข้อ
กระทงทางบวกและทางลบแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

วิไลวรรณ ศาการวิมล. (2523). อิทธิพลของสี ความยาวของแบบสอบถาม และวิธีการติดตามที่มี
ต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

วิภา บำเรอจิตร. (2542). อัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วย
ความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

วิภา อัครธรรม. (2538). ผลของประเภทการเตือนและเพศของผู้ตอบที่มีต่ออัตราการตอบแบบ
สอบถามทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์. (2538). ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าต่างวิธี ตำแหน่งหน้าที่ของผู้
ตอบและความจริงจังในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ.(2537). ผลของตัวแปรคัสดรที่มีต่อความจริงจังในการตอบ
แบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. รายงานผล
การวิจัยทุนรัชดาภิเษกสมโภช.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และสุชีรา ภัทรายุทธวรรณ์. (2533). ผลการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สีของ
หมึกพิมพ์ และการระบุวันส่งกลับที่มีต่อความจริงจังในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทาง
ไปรษณีย์และเนื้อหาคำตอบตามการรับรู้ของครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ราย
งานผลการวิจัยทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช.

- สมยศ นาวิการ. (2527). การติดต่อสื่อสารขององค์กร. กรุงเทพฯ : บรรณากิจ.
- สุชา จันทรเอม. (2533). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์. (2531). ผลของการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สีของหมึกพิมพ์ และการระบุวันส่งกลับที่มีต่ออัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุณี พนิตประชา. (2535). อัตราต่ำสุดของการตอบแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ที่ให้อัฒยพຣະມານคຳທີ່ไม่ลຳເຢຶຍ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุภา ลวกุล. (2536). การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับและความคงเส้นคงวาในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์โดยการให้สิ่งล่อใจที่ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุภาภรณ์ โกเฮงกุล. (2531). อิทธิพลของคຳถามที่มีผลสะท้อน และการลงชื่อที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุทิส บัญยงค์. (2540). การศึกษาความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ด้วยราศีขโมเดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุเทพ ไชยบุตร. (2527). เปรียบเทียบอัตราการตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจากแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ไปยังสถานที่รับต่างกันและบุคคลที่ออกจดหมายนำและจดหมายติดตามที่ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- สุรางค์ จันทรเอม (2529). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2533). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ มีทองคำ. (2538). การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของบุคคลต่างอาชีพเมื่อขอคຳถามเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์ทางอาชีพของผู้ตอบ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.

- คิวพร หิรัญชัย. (2530). *ปัจจัยที่มีผลกระท่อจำนวนผู้ไม่ให้คำตอบในการสำรวจเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อนงค์ ลิ้มประไพพงศ์.(2534). *ผลของรูปแบบการกำหนดวันส่งกลับที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์*.วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อนันต์ บัวบาน.(2525). *การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลการตอบจากแบบสอบถามซึ่งใช้วิธีจูงใจและวิธีตรวจสอบความจริงใจที่ต่างกัน*.วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน.(2530). *แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้*.กรุงเทพฯ : มปป
- อัญชลี คงมั่น.(2523). *ผลของสิ่งตอบแทนที่มีต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อัญญา สุภานุสร.(2536). *การเปรียบเทียบความเที่ยงตรงของมาตรฐานค่าของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ในระยะก่อนและหลังการติดตาม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- Alrsck,O.L.and Robert, B.S.(1985) . *The Survey Research* . Handbook Illinois: Richard D.Irwin.
- Anastasi, Anne.(1968). *Psycholglcal Testing*. 3rd . London : Macmillian.
- Athansiou,R. (1968). "Technique Without Mystique : A Study of Authorionism in Engineering Students, "*Education and Psychological Measurment*. 28 : 1181 – 1188; Winter.
- Bailey, K.D. (1987) .*Methods of Social Research*. 3rd . New York : The Free Press.
- Berdie,D.R.and Anderson,J.F. (1975, April). "Effect on Response Rate of Formal and Informal Questionnaire. Follow-up Techniques," *Journal of Applied Psychology*. 60: 255-257.
- Brownfain, J.(1952, July). "Stability of the Self-Concept as a Dimension of Personality,"*Journal of Ahnormal and Psychology*. 47 : 596-597.

- Campbell, Donald T. (1950, January). "The Indirect Assessment of Social Attitude," *Psychological Bulletin*. 47 : 19.
- Campbell, Donald T. and Trockman, Rachel W.(1963, August). "A Verification Scale for the Minnesota Vocational Interest Inventory," *Journal of Applied Psychology*. 47 : 276 – 279.
- Clason, John A. and Ford, Robert N. (1974, December). "Controlling Bias in Mail Questionnaires," *Journal of the American Statistical association* .42: 505.
- Cronbach, Lee J. (1951). *Educational Psychology*. 2nd . New York: Harcourt, Brace.
- Dennis, P. Forcese and Stephen, Richer. (1973). *Social research methods*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Donald, M.N.(1960). "Implications for Non-Response for the Interpretation of Mail questionnaire Data," *Public Opinion Quarterly*. 24 : 99-114.
- Doob, A.N, Freedman, J.L. and Carlsmith, J.M.(1973). "Effects of sponsor and prepayment on compliance with a mailed request," *Journal of Applied Psychology*. 57 : 346-347.
- Babbie ,Earl R.(1973). *Surver research methods*. Belmont. California : Wadsworth Publishing Company Inc.
- Engelhart, M.D.(1972). *Methods of Educational Research*. Chicago : Rand McNally.
- Etzel, M.J. and Walker, B.J.(1974). "Effect of alternative follow-up procedures on mail Surveyresponse," *Journal of Applied Psychology*. 59 : 219-221.
- Ford, Neil M. (1968, September). "Questionnaire Appereance and Response Rate in Mail Surveys," *Journal of Advertising Research* . p.8.
- Fox, R.J., Grask,M.R.and Kim, J.(1988). "Mail Survey Response Rate : A Meta Analysis of Selected Techniques for Including Response," *Public Opinion Quarterly*. 52 : 467-491.
- Good, C.V.(1973). *Dictionary on Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.

- Green, K.E. (1991). "Reluctant respondents : Differences Between Early , Late , and Non-Respondents to a Mail Survey," *Journal of Experimental Education*. 59 : 267-276 ; Spring .
- Green, K.E. and Stager, S.F. (1986). " The Effects of Personalization, Sex, Local and Level Taught on Educator's Response to a mail Survey," *Journal of Experimental Education*. 54 : 203-206.
- Hartman, B.M., Fuqua, D.R. and Jenkins, S.J. (1985/1986). "The Problem of and Remedies for Nonresponse Bias in Educational Surveys," *The Journal of Experimental Education*. 54 : 85-90.
- Heberlien, T.A. and Baumgartner, R. (1978). "Factors Affecting Response Rate to Mailed Questionnaires: A Quantitative Analysis of the Published Literature," *American Sociological Review* .43 : 447-462.
- Henly, J.R., Jr. (1976). "Response Rate to Mail Questionnaires with a Return Deadline," *Public Opinion Quarterly*. 40 : 374-375.
- Kawash, M.B. and Aleamoni, L.M. (1971). "Effect of Personal signature on the initial rate of return of a mailed questionnaires," *Journal of Applied Psychology*. 55 : 589-592.
- Kimball, A.E. (1970, October). "Increasing the rate of return in mail surveys," *Journal of Marketing*. 25 : 63-64.
- Linsky, A.S. (1975). "Stimulating Response to Mailed Questionnaires : A Review," *Public Opinion Quarterly*. 39 : 83-89; Spring.
- Mehrens, William A. and Lehman, Irvin J. (1978). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. 2nd . New York : Holt Rinehart and Winston.
- Moser, C.A. and Kalton, G. (1971). *Survey Methods in Social Investigation*. 2nd . London : Heinemann Educational Books.
- Miller, Neal E , and John ,Dollard. (1953). *Social Learning and imitation*. New Haven : Yale University Press.
- Newman, S.W. (1962). " Difference between early and late respondent to a mailed Survey," *Journal of Advertising Research*. 2 : 37-39.

- Nevin, J.R. and Ford, N.M.(1976). "Effects of a deadline and a veiled threat on mail survey response," *Journal of Applied Psychology*. 61 : 116-118.
- Popham, W.J .(1981). *Modern Education Measurement*. Englewood Cliffs,M.J. Prentice Hall.
- Pucel, D.J., Nelson ,H.F.and Wheeler, D.N.(1971). "Questionnaires follow-up returns as a function of incentives and responder characteristics," *Vocational Guidance Quarterly*. 19 : 188-193.
- Robert, R.E., Mc Crory, O.F. and Forthofer, R.N. (1978). "Faster evidence on using a deadline to stimulate response to a mail survey," *Public opinion Quarterly*. 42 : 407-410.
- Scott. (1961). "Research on Mail Surveys." Guoted in Kanuk and Berenson. "Mail Surveys and Response Rates," *A literature Review*. p.143-191
- Sletto, R.F.(1940). "Pretesting of Questionnaires," *American Sociolical review*. 5 : 193-200.
- Stafford, J.E. (1966, November) "Influence of Preliminary contact on mail Returns," *Journal of Marketing Research*. 3 : 410-411.
- Stanton, Frank. (1939, February). "Note on the Validity of Mail Surveys,' *Journal of Applied Psychology*. p . 23 .
- Wio, O.A.(1978). "Organizational Communication Studies : The LTT and OCD Procedures," *Paper presented at the Annual/Meeting in Chicago*.
- Willis, G., Yong, X.D. and Jia, G.X. (1989, December) . "A note on Response Quality and Timing of the Return of Mail Questionnaire," *Sociological Abstract, Inc*. 37 :89s21111.
- Wiseman, F.B.(1954). "A note on the response of mailed questionnaire," *Public Opinion Quarterly*. 18 : 210-212.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ค่า IOC และ ค่าอำนาจจำแนกของ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.ละเอียด รักเฝ้า	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.สุวพร เข้มเฮง	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตาราง 13 แสดงความสอดคล้อง(IOC)ของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา

เป้าเจตคติ	จำนวนข้อ	IOC	จำนวนข้อที่เลือกใช้	จำนวนข้อที่คัดออก
ด้านลักษณะอาชีพครู	40	0.60 -1.00	25	15
ด้านลักษณะของผู้ ประกอบอาชีพครู	40	0.60 -1.00	25	15
รวมทั้งฉบับ	80	0.60 -1.00	50	30

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา จากการทดสอบครั้งที่ 1

เป้าเจตคติที่มีต่ออาชีพครู	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	หมายเหตุ
ด้านลักษณะอาชีพครู	1	4.11	คัดเลือกไว้
	2	4.64	คัดเลือกไว้
	3	3.42	คัดเลือกไว้
	4	3.76	คัดเลือกไว้
	5	3.06	คัดเลือกไว้
	6	3.91	คัดเลือกไว้
	7	5.18	คัดเลือกไว้
	8	4.64	คัดเลือกไว้
	9	4.65	คัดเลือกไว้
	10	4.11	คัดเลือกไว้
	11	2.40	คัดเลือกไว้
	12	3.42	คัดเลือกไว้
	13	1.67	ตัดทิ้ง
	14	3.29	คัดเลือกไว้
	15	2.93	คัดเลือกไว้
	16	2.92	คัดเลือกไว้
	17	2.27	คัดเลือกไว้
	18	3.09	คัดเลือกไว้
	19	2.06	คัดเลือกไว้
	20	2.79	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

เป้าเจตคติที่มีต่ออาชีพครู	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	หมายเหตุ
ด้านลักษณะอาชีพครู	21	3.42	คัดเลือกไว้
	22	-1.33	ตัดทิ้ง
	23	1.35	ตัดทิ้ง
	24	1.64	ตัดทิ้ง
ด้านลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครู	25	3.73	คัดเลือกไว้
	26	2.89	คัดเลือกไว้
	27	3.56	คัดเลือกไว้
	28	3.56	คัดเลือกไว้
	29	2.20	คัดเลือกไว้
	30	1.38	ตัดทิ้ง
	31	3.92	คัดเลือกไว้
	32	3.56	คัดเลือกไว้
	33	2.70	คัดเลือกไว้
	34	4.36	คัดเลือกไว้
	35	1.59	ตัดทิ้ง
	36	0.46	ตัดทิ้ง
	37	2.62	คัดเลือกไว้
	38	2.27	คัดเลือกไว้
	39	3.45	คัดเลือกไว้
	40	2.92	คัดเลือกไว้
	41	0.67	ตัดทิ้ง
	42	2.89	คัดเลือกไว้
	43	1.98	คัดเลือกไว้
	44	2.60	คัดเลือกไว้
	45	0.71	ตัดทิ้ง
	46	2.00	คัดเลือกไว้
	47	3.73	คัดเลือกไว้
	48	3.56	คัดเลือกไว้
	49	2.36	คัดเลือกไว้
	50	1.47	ตัดทิ้ง

ภาคผนวก ข
ค่าความสัมพันธ์ของข้อความคู่ขนาน

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความสัมพันธ์ ของข้อความคู่ขนาน

คู่ที่	ข้อ	ข้อความคู่ขนาน	$\bar{X}$	S	$r_{xx'}$
1	1	อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าภูมิใจ	3.73	0.428	0.795**
	7	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อบอกกับผู้อื่นว่าข้าพเจ้าเป็นครู	3.72	0.489	
2	4	อาชีพครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน	3.39	0.645	0.934**
	17	อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเป้าหมายแน่นอน	3.38	0.637	
3	9	อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่านับถือ	3.74	0.548	0.821**
	24	อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	3.70	0.579	
4	11	อาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.11	0.605	0.904**
	23	อาชีพครูเป็นอาชีพที่ช่วยให้พัฒนาเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ	3.12	0.613	
5	27	ครูต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี	3.55	0.632	0.802**
	31	ผู้ประกอบการอาชีพครูมีความสามารถในการติดต่อกับบุคคลอื่นได้ดี	3.54	0.633	
6	28	ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.55	0.531	0.800**
	33	ครูเป็นผู้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	3.54	0.524	
7	30	ครูเป็นบุคคลที่มีความร่าเริงแจ่มใส	3.55	0.548	0.877**
	38	ผู้ประกอบการอาชีพครูเป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดี	3.54	0.570	
8	32	ครูเป็นบุคคลที่มีความสุขุมรอบคอบ	3.28	0.589	0.877**
	42	ครูเป็นบุคคลที่คิดก่อนพูดเสมอ	3.27	0.604	
9	35	ครูต้องพัฒนาตนให้ทันต่อสังคมโลกแห่งการศึกษา	3.58	0.495	0.864**
	47	ครูเป็นบุคคลที่ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ	3.55	0.523	
10	40	ผู้เป็นครูต้องมีจิตใจหนักแน่น	3.62	0.511	0.893**
	50	ผู้ประกอบการอาชีพครูเป็นบุคคลที่มีจิตใจมั่นคง	3.65	0.486	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามเจตคติต่ออาชีพครู

แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับเจตคติของอาชีพครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่ออาชีพครูของผู้ตอบ

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ท่านตอบไปใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น และจะเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับซึ่งจะไม่มีการเผยแพร่ ต่อผู้ตอบใด ๆ ทั้งสิ้น จึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ตอนให้ครบทุกข้อ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] 21 – 30 ปี

[] 31 – 40 ปี

[] 41 – 50 ปี

[] 51 – 60 ปี

3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

[] ปริญญาโท

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

[] 1 – 5 ปี

[] 6 – 10 ปี

[] 11 – 15 ปี

[] 16 – 20 ปี

[] 21 – 25 ปี

[] ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป

5. หน้าที่ที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

[] งานสอน

[] งานธุรการ

[] อาจารย์ประจำชั้น

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน(ขนาด)ที่ท่านทำงานอยู่

[] 20 – 120 คน

[] 121 – 600 คน

[] 601 คนขึ้นไป

[] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 เจตคติต่ออาชีพครูของครูโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีคำตอบตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับของความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	ก. ด้านลักษณะอาชีพครู				
1.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าภูมิใจ.....				
2.	อาชีพครูช่วยให้ท่านมองโลกในแง่ดี.....				
3.	อาชีพครูทำให้ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วน.....				
4.	อาชีพครูมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน.....				
5.	อาชีพครูทำให้ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วน.....				
6.	อาชีพครูช่วยปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย...				
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อได้บอกกับผู้อื่นว่าข้าพเจ้า เป็นครู....				
8.	อาชีพครูช่วยให้พึ่งตนเองได้.....				
9.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่านับถือ.....				
10.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่สุจริต.....				
11.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำให้มีความริเริ่มสร้างสรรค์				
12.	อาชีพครูเปิดโอกาสให้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม...				
13.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง.....				
14.	อาชีพครูเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ได้เต็มที่.....				
15.	อาชีพครูเป็นที่ยอมรับของสังคม.....				
16.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อหน่าย.....				
17.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเป้าหมายแน่นอน.....				
18.	อาชีพครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ.....				
19.	อาชีพครูต้องอุทิศเวลาให้กับการทำงาน.....				
20.	อาชีพครูไม่มีความเจริญก้าวหน้า.....				
21.	อาชีพครูพัฒนาประเทศได้ดีกว่าอาชีพอื่น.....				
22.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่ช่วยให้พัฒนาเทคนิควิธีการ สอนใหม่ๆ.....				
23.	อาชีพครูช่วยให้เข้าใจสังคมได้ดี.....				
24.	อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ.....				
25.	อาชีพครูต้องอาศัยความมีเหตุผล.....				

ตัวอย่างจดหมายนำส่งพร้อมแบบสอบถาม

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ท่านอาจารย์ที่นับถือ

เนื่องด้วยดิฉันนางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง“เจตคติต่ออาชีพครู” ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา เจตคติต่ออาชีพครูในอนาคต

ในการนี้ ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จไปด้วยดีจะต้องอาศัยความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่าน จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้การอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนโดยเร็วที่สุด จักเป็นพระคุณยิ่ง

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์)

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวอย่างจดหมายนำส่งก่อนแบบสอบถาม

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย
เรียน ท่านอาจารย์ที่นับถือ

เนื่องด้วยดิฉันนางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง“เจตคติต่ออาชีพครู” ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนา เจตคติต่ออาชีพครูในอนาคต

ในการนี้ ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นดิฉันจึงเรียนให้ท่านทราบว่าในสัปดาห์หน้าจะส่งแบบสอบถามมาให้ท่าน 1 ฉบับ เมื่อท่านได้รับแบบสอบถามแล้ว ขอความกรุณาท่านได้โปรดให้การอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนโดยเร็วที่สุด จักเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอขอบพระคุณเป็นการล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์)
นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวอย่างจดหมายติดตามแบบสอบถาม

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
เรียน ท่านอาจารย์ที่นับถือ

ตามที่ดิฉันนางสาวปิยะมาศ คาราวาณิชย์ ได้ส่งแบบสอบถามเรื่อง “เจตคติต่ออาชีพครู” มาขอความกรุณาจากท่านอาจารย์ได้ช่วยตอบเมื่อ 2 สัปดาห์ที่แล้ว หากท่านได้แบบสอบถามและส่งกลับคืนมาแล้ว ดิฉันขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง แต่หากท่านยังไม่ตอบอาจจะเนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ผ่านมามีภาระงานมากและยังไม่มีเวลาตอบ

ดิฉันจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ช่วยตอบแบบสอบถามให้ด้วยเพราะคำตอบของท่านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ และขอความกรุณาส่งกลับคืนโดยเร็วที่สุด จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวปิยะมาศ คาราวาณิชย์)

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวปิยะมาศ ดาราพาณิชย์
 เกิดวันที่ 13 กรกฎาคม 2519
 สถานที่เกิด อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 52/3 หมู่ 4 ต.บ้านเลือก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี 3
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540 บัณฑิต (บช.บ) วิชาเอก การบัญชีต้นทุน
 จาก มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
 พ.ศ. 2545 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) วิชาเอกการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ